

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Alojz Breznikar, Jože Dela-
lut, Ivo Kohlenbrand, Mar-
jan Kolar, inž. Stane Le-
nasi, inž. Vlado Rac, Jože
Sater, Tone Vehovar, inž.
Jože Zunec

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar
Tel. int. 304Tisk: CP Mariborski tisk
Maribor

Direktor Gregor Klančnik

Gradnja v Dobji vasi

V septembrski številki lanskega leta je naš Informativni fužinar objavil članek pod naslovom »Železarna in stanovanjska izgradnja«, v katerem je bila opisana zasnova usmerjanja varčevanja in združevanja zasebnih in družbenih sredstev za sistematično stanovanjsko graditev. Pri tem je bil podrobno opisan načrt izgradnje strnjenegega naselja enodružinskih stanovanjskih hiš v Dobji vasi. Več kot 8 mesecev je že od takrat minilo in nekateri že mislijo, da je načrt padel v vodo — pa ni tako.

Strokovne službe železarne so med tem časom delale na urejevanju zemljiških zadev in pripravili potrebne dokumentacije, na akumuliranju potrebnih finančnih sredstev, končno pa smo pristopili tudi k izbiranju najugodnejšega ponudnika.

Med tem časom je projektantska organizacija »Komuna-projekt« v Mariboru izdelala glavni projekt zazidave Dobje vasi in glavne projekte posameznih hiš. V primerjavi z idejnim projektom so nastale manjše razlike v urbanistični ureditvi in tudi v samih stanovanjskih objektih. Kakor je iz skice razvidno, končna ureditev predvideva v naselju, obkroženem s cestno povezavo, 87 vrstnih enodružinskih stanovanjskih enot. Od tega jih je tipa A, ki ima garažo, brez kleti, skupaj 130,80 m² bruto stanovanjskega prostora, 58 enot, in tipa B, ki je brez garaže in ima brez kleti skupaj 100,16 m² bruto stanovanjskega prostora, 29 enot. Tloris samih hiš se v glavnem projektu proti idejnemu projektu ni bistveno spremenil, obogatila pa se je gradbena izvedba in nekaj povečale površine. Med interese, ki so že spoznali, da je vključitev v izgradnjo stanovanj v Dobji vasi privlačna, pa je nastal preplah.

Do vnesenih izboljšav je bilo seveda še vse razveseljivo, narobe pa je bilo, ker je tudi kalkulacija pokazala znatno višje stro-

ške izgradnje. Interes za nakup hiš v Dobji vasi je zato znatno padel. Glavni projekt vrstnih hiš je predvideval za tip A z garažo, odvisno od lege, kjer se hiša nahaja — ali v sredini ali na severnem ali na južnem kraju — ceno od 154.800 N din do 172.000 N din; za tip B, ki nima garaže, pa,

odvisno od lege, kjer se bo nahajala, ceno od 123.412 N din do 137.560 N din.

Prijetno smo bili presenečeni, ko nam je zbiranje ponudb pokazalo, da so gradbena podjetja pripravljena zgraditi hiše, ali do podaljšane III. faze ali do »ključa« znatno ceneje, kot je projektant predvidel. Najugodnejša ponudnika sta bila »Vegrad«, Velenje in »Gradis«, Ravne, ki sta dala ponudbo v dveh variantah — prvo z uporabo klasične opeke, drugo pa z vgraditvijo

(Nadaljevanje na 3. strani)



Poletne Ravne

IZ VSEBINE

Uvedba predplačila za pridobitev pravice do stanovanja — Sklepi upravnega odbora — Nekaj misli s skupščine ZIT na Ravnah — Vesti iz Anglije — Iz sosednjih železarn — Organizacijski brevir — Strokovna posvetovanja in raziskave — Za varnost na cestah — Kulturna kronika — Družiti prijetno z lepim — Za vroče dni — Športne vesti

Analiza osebnih dohodkov za MAJ 1967

DELOVNA ENOTA	Izplačani OD	OD po enotah in ceniku del	Dodatek za stalnost	Ostalo	Povpr. oseb. doh.	
					maj 1966	maj 1967
Topilnica	204.815,40	178.572,10	11.990,22	14.253,08	1.007,81	822,55
Livarna	336.539,62	299.273,62	21.320,74	15.945,26	929,45	746,21
Valjarna	239.354,13	215.898,49	13.220,28	10.235,38	944,88	811,37
Kovačnica	178.710,04	159.338,30	11.043,47	8.328,27	1.048,17	805,00
Termična obdelava	48.443,05	43.619,20	2.446,20	2.377,65	945,62	807,38
Mehanska obdelava	421.939,73	374.072,46	24.862,77	23.004,50	907,04	736,37
Vzmetarna	68.620,73	62.001,94	4.109,24	2.509,55	860,66	902,90
Jeklovlek	26.769,83	24.330,74	1.312,91	1.126,18	775,37	704,45
Energetski obrat	86.061,57	77.347,55	4.040,79	4.673,23	929,68	789,55
Strojni remont	156.501,29	140.914,19	8.302,58	7.284,52	957,89	794,42
Elektro remont	88.485,63	79.691,46	4.415,84	4.378,33	954,36	804,41
Gradbeni remont	48.418,56	42.826,33	3.019,33	2.572,90	799,74	780,94
Promet	81.159,80	75.041,19	4.587,22	1.531,39	906,88	758,52
OTKR	162.380,03	139.332,51	9.485,66	13.561,86	924,85	769,58
Uprava	283.256,43	242.495,70	18.758,61	22.002,12	880,81	745,41
SKUPAJ PODJETJE	2.431.455,26	2.154.755,78	142.915,86	133.783,62	931,22	774,35
IVD-skupina	33.551,44					633,05

IZ SOSEDNIH ŽELEZARN

ŽELEZARNA JESENICE

Tehnične izboljšave (Železar, 27. 5. 1967)

Alojz Aleš je skonstruiral pripravo za točno in lažje centriranje deformiranih nazobčanih podajnih kolutov za potrebe elektrodnega oddelka. Nagrajen je bil s 400 N din.

Žaže Mavrer je izvedel izboljšavo na ježu v pocinkovalnici in s tem povečal proizvodnost. Za trud je dobil odškodnino 900 N din.

Predlog Stanka Lužnika nakazuje in rešuje lažje ter cenejše obratovanje v lužilnici. Priznana mu je bila nagrada 400 N din.

Marjan Ažman in Janez Peternel sta izvedla dve izboljšavi: zavarovanje dovodk v valjarni trakov in namestitvev umetnega tkiva na dovodke, ki ublaži kvare valjev pri drsenju dovodk po valjih. Prejela sta 550 N din odškodnine.

Valentin Repnic in Jože Kostelic sta prijavila nov, boljši, hitrejši in cenejši način popravila ventilatorjev na globinskih pečeh. Prejela sta 600 N din odškodnine za trud.

Nov način pritrditve gorilcev v globinskih pečeh valjarne Bela sta predlagala Luka Fabjančič in Rudi Makre ter prejela nagrado 500 N din.

Karlu Nagodetu je uspelo izdelati iz odpadnega materiala usmernik za napajanje akumulatorjev transportnih lokomotiv v kamnolomu. Vzpodbudna nagrada 300 N din.

Zvonko Bidovec si deli nagrado z Janezom Arkom 300 N din za uvedbo boljšega in trajnejšega tesnjenja okvirov pri ASEA žarilnih pečeh.

Člankar omenja, da niso mogli oceniti prihrankov in koristi posameznih predlogov, kar je krivda pomanjkljive računovodske in ekonomske službe. Ugotavlja, da je prav zato relativno malo predlogov in apelira za izboljšanje stanja in povečanje vzpodbude za racionalizatorstvo in novatorstvo.

ŽELEZARNA ŠTORE

Požar v valjarni (Štorski železar, 25. 5. 1967)

5. maja je prišlo do požara v valjarni na področju kanala jermenic predproge in fine proge ter v delu območja strojnice. Požar je nastal pod jermenico fine proge, od koder se je razširil po kanalu do pogonske osi predproge in na del strojnice grobe proge. Požar je bil pogašen v 20 minutah. Škode je bilo za 63.178,40 N din.

Vzroka nastalega požara niso točno ugotovili, vendar smatrajo kot najverjetnejši vzrok drsenje jermena po jermenici in napajalni napravi. Ne izključujejo tudi možnosti torne elektrike in odpadajoče vrčice škaje.

Med ugotovitvami navajajo še, da so tako važni objekti, kot so strojnice, trafopostaje in podobne naprave nezadostno zavarovani z gasilskimi sredstvi večjih kapacitet. Manjkajo predvsem baterije CO₂ in merzerji za prah. Izpopolniti je tudi treba požarno preventivno vzgojo zaposlenih in postriti požarno preventivne ukrepe.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

4305	Becker K., Film dosimetrie 1962.	4327	Hempel Max, Einfluss der Erschmelzungsart auf die Dauerschwingfestigkeit ungekerbter und gekerbter Proben eines Wälzlagerstahles 1965.
4307	Malisa H., Elektronenstrahl — Mikroanalyse 1966.	4328	Rose A., Der Einfluss der Unterkühlung auf die Kristallisationsformen von voreutektoidisch ausgeschiedenen Phasen 1964.
4308	Zoja R., Acciai speciali da costruzione 1961.	4329	Koch W., Untersuchungen zur Kinetik der Karbidbildung in Chromstählen 1964.
4309	Majo A., Aspetti attuali dell'organizzazione scientifica del lavoro 1966.	4330	Wellinger K., Werkstoffe und Werkstoffprüfung 1961.
4310	Calamari E., Appunti su formi elettrici fusori 1964.	4331	Schaefer W., Technologisches Wörterbuch Italienisch 1964.
4311	Matteoli L., Il diagramma di stato ferro-carbonio e le curve TTT 1965.	4332	Steinberg J. S., English for Science and Engineering Students.
4312	Baur W., Neue Wege der betrieblichen Planung 1967.	4333	Sudasch E., Schweisstechnik. Handbuch 1959.
4313	Richter H., Rohrhydraulik 1962.	4334	Schulenberg A., Neuzeitliche Metallgiessereien 1955.
4306	Odenhauser H., Ereignisse im Stahl 1965.		
4314	Lickteig E., Schrauben — Herstellung 1966.		
4315	Mäkelt H., Die mechanischen Pressen 1961.		

4316 Trojer F., Die oxydischen Kristallphasen der anorganischen Industrieprodukte 1963.

4317 Barth H., Taschenbuch für Metallurgen 1964.

4318 Grundlagen der bildsamen Formgebung 1966.

4319 Hersing G., Ökonomik sozialistischer Industriebetriebe 1966.

4320 Nations fondamentales de radiographie medicale 1967.

4321 Kordes E., Optische Daten zur Bestimmung anorganischer Substanzen mit dem Polarisationsmikroskop 1960.

4322 Elsner H., Nutzung der Fachliteratur. Eine Einführung in Dokumentation und fachliches Informationswesen 1964.

4323 Stellhorn K., Technologisches Wörterbuch Französisch 1965.

4324 Konopicky K., Feuerfeste Baustoffe. Herstellung und Verwendung 1957.

4325 Röpke D., Das Fließvermögen und die Warmrisseignung von Stahl 1962.

4326 Schwierte E., Untersuchungen über die Verschlackung von Schamotte Pfannensteinen 1964.

Gradnja v Dobji vasi

(Nadaljevanje s 1. strani)
elektrofiltrske opeke. Zaradi že urejenih gradbenih pogojev in lastnega naselja v kraju so bila dela na izgradnji hiš odda-

tip A od 57.829 N din
do 66.341 N din
tip B od 42.059 N din
do 50.119 N din

na Gradisu. Pogodbe so sklenjene za hiše, ki bodo zgrajene do III. faze po drugi varianti, in to po sledečih cenah:

projektant od 77.809 N din
do 89.496 N din
projektant od 56.725 N din
do 67.865 N din

Odstopanja so torej znatna, zato je razumljivo, da je interes za vključitev v gradnjo Dobje vasi zopet močno porastel, realizacija izgradnje pa postala dosegljiva.

Kako bo potekala gradnja Dobje vasi?

Gradbeno podjetje bo sukcesivno zgradilo vse komunalno-komunikacijske naprave, kot so ceste, kanalizacija, vodovod, priključek na elektriko, vzporedno pa gradilo vrstne hiše. Gradnja se začne letos meseca julija, dinamika pa predvideva izgradnjo celega naselja do sredine leta 1969.

Gradbeno podjetje bo praviloma hiše zgradilo le do podaljšane tretje faze, to je do vgrajenih okenskih elementov in zasteklitve. V takem stanju bodo hiše na razpolago za odkup. Kupeci bodo izgradnjo nadaljevali v svoji režiji — lahko pa bodo najeli gradbeno podjetje. Le eno je predpisano, da morajo fasade biti izdelane enotno, kar bo dosegljivo le z enim izvajalcem.

Hiše v Dobji vasi bo torej železarna kot investitor zgradila le do tretje faze in take objekte prodala. Naši delavci bodo pri tem imeli prednostni nakup.

Letos do 29. novembra bo zgrajena prva polovica hiš. Za nabavo hiš v Dobji vasi bodo člani naše delovne skupnosti imeli sledeče ugodne plačilne pogoje:

1. do 1. decembra morajo vplačati na poseben račun železarne Ravne 50 % cene hiše, zgrajene do podaljšane tretje faze. Za to plačilo se do 25 % cene hiše lahko izkoristi tudi srednjeročni kredit, pridobljen z varčevanjem pri kreditni banki. Ostanek bodo kupci plačevali z dolgoročnim kreditom, ki ga bo v ta namen dala na razpolago železarna.

2. Železarna bo kupcem dala dolgoročni kredit tudi za končanje četrte in pete faze izgradnje, in sicer za 50 % dokumentiranih stroškov.

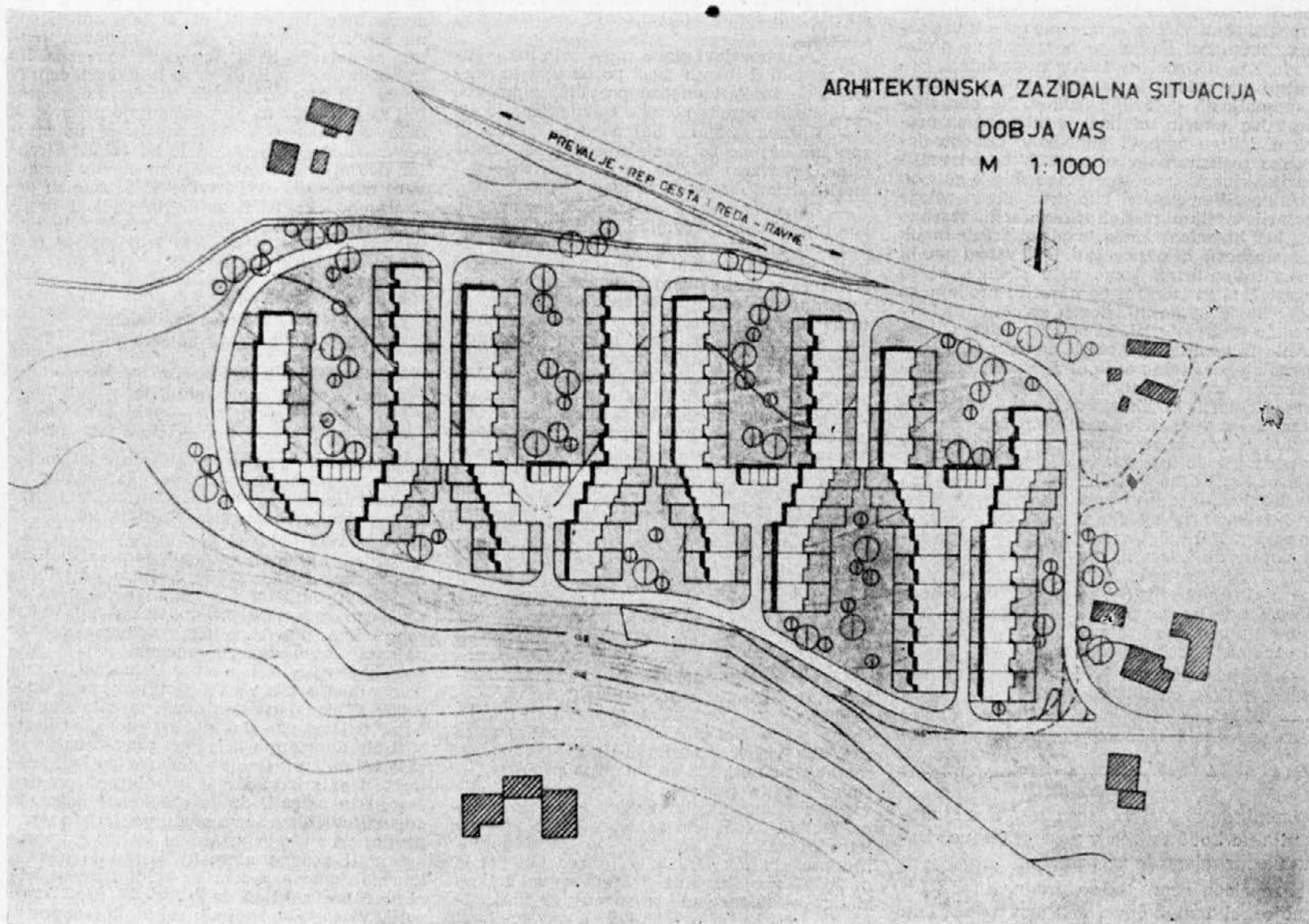
Podrobne informacije daje, kupce zbira in pogodbe sklepa za železarno oddelek za

novogradnje, ki je v novem posloplju TKR. Ugodnosti izgradnje stanovanjskega objekta v sklopu strnjene naselja Dobja vas so gotovo take, da bodo pritegnile zadostno število naših sodelavcev. Dosežene cene z gradbenim podjetjem so zelo ugodne, ugodni pa tudi plačilni pogoji, ki jih nudi železarna. Kljub znatnim sredstvom, ki jih bo železarna morala vložiti za Dobjo vas, pa za delovno skupnost to vseeno pomeni zajemanje dodatnih zasebnih sredstev za hitrejše reševanje stanovanjske problematike. Vsak kupec bo namreč moral del cene kupljene hiše plačati z lastnimi prihranjenimi sredstvi, ki jih bo železarna lahko uporabila za nove stanovanjske naložbe.

V 20-letni povojni izgradnji je železarna kot investitor nalagala v izgradnjo stanovanj lastna sredstva in sredstva iz kreditov, pri tem pa ni imela dodatnega priliva zasebnih sredstev v lastni stanovanjski sklad. Zaradi pomanjkanja sredstev smo sedaj primorani iskati dodatne vire za povečevanje stanovanjskega sklada delovne skupnosti, in to:

1. s prodajo zgrajenih stanovanj,
2. s prijavi predplačil najemnine pri oddaji stanovanj in
3. z združevanjem sredstev železarne in zasebnih sredstev pri gradnji novih stanovanj.

Dobja vas torej spada v tretji način pridobivanja zasebnih sredstev za sistematično stanovanjsko izgradnjo, to pa istočasno



Takšno naj bi po zadnjih načrtih bilo novo naselje

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Seje upravnega odbora meseca junija so bile namenjene obravnavi problematike proizvodnje in poslovanja v prvih petih mesecih letošnjega leta, stanovanjski izgradnji, razpisu štipendij za šolsko leto 1967/68 in uskladitvi normativnih aktov naše železarnice. Razen tega je upravni odbor na sejah razpravljal in odločal še o ostalih zadevah, prošnjah in vlogah, ki so bile predmet razprave.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da je primopredajno poročilo upravnega odbora že zajemalo podatke našega poslovanja v prvih treh mesecih letošnjega leta. Stanje se tudi v naslednjih dveh mesecih ni bistveno spremenilo in je skupni rezultat še vedno slabši, kot je bil dosežen v istem obdobju lanskega leta. V prvih petih mesecih smo planirani obseg skupne proizvodnje dosegli s 96,7%, blagovne s 93,8 odst., realizacija pa je bila dosežena le z 82,8 odst. Plan skupne in blagovne proizvodnje je dosegla samo valjarna, medtem ko so vsi ostali obrati pod planiranim obsegom proizvodnje. Razloge, da je realizacija dosežena v nižjem odstotku kot blagovna proizvodnja, je iskati v delno spremenjenem sortimentu, znižanju cene nekaterim vrstam proizvodov in v povečanem obsegu izvoza na konvertibilno področje, kjer smo ga dosegli s 111,4%. Število zaposlenih se je v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta povečalo za 0,8%. Največji porast zaposlenih se beleži v uslužnostnih obratih, pod katere sta všteta tudi TKR in uprava. Povečanje števila zaposlenih pa ima svoj odraz tudi na znižanje produktivnosti. Na uspeh poslovanja vplivajo tudi prevelike zaloge nedokončane proizvodnje in polizdelkov lastne proizvodnje. Zaloge nedokončane proizvodnje so se povečale za 3,2%, zaloge skupne proizvodnje pa za 5%. Zaloge materiala razreda 3 smo sicer uspeli nekoliko znižati, vendar še nismo na predvidenem planu. Pri ukrepih za izboljšanje poslovanja bo treba skrbeti tudi za spremembo strukture zaloga. Zmanjšati bo zaloge nedokončane proizvodnje in polizdelkov lastne proizvodnje, povečati pa zaloge kvalitetnih in za prodajo usposobljenih gotovih izdelkov. Na obravnavo zaloga gotovih izdelkov je bil navezan problem delitve osebnih dohodkov. Osebnih dohodke realiziramo v višini 12,25% od realizacije, kjer pa niso upošteevane zaloge gotovih izdelkov. Verjetno bi bilo prav, da bi zaloge gotovih izdelkov prišleli k realizaciji, posebno še, ker bo zaloge treba trajno zadržati in jih po možnosti celo povečati. Pri zalogi pa bi morali upoštevati samo tiste izdelke, ki so pregledani in izdelani po naročilu prodajnega oddelka. V sedanjih zalogah gotovih izdelkov imamo tudi material, ki ni bil izdelan po naročilu in kvalitetno v celoti ne ustreza, zaradi česar njegova tržna cena ni vedno enaka knjigovodski ceni. Vse to in pa še ostali subjektivni faktorji, ki jih moramo odpraviti v železarni, so tudi delni vzrok, da smo dosegli slabši proizvodni rezultat, kot je bil dosežen v istem obdobju prejšnjega leta. Na poslovanje podjetij črne metalurgije in zasedbo kapacitet ima negativen vpliv liberalizacija uvoza izdelkov črne metalurgije. O tem problemu je razpravljal tudi izvršni odbor združenja jugoslovanskih železarn. Ugotovljeno je bilo, da nekatere železarne iz ustvarjenega dohodka ne morejo več pokrivati svojih osebnih dohodkov, druge pa so na meji rentabilnosti. Na izvršnem odboru so zato za izboljšanje nastale situacije bili izoblikovani zaključki:

— da je predlagati kontingentiranje uvoza izdelkov črne metalurgije;

— da je vsem trgovskim podjetjem, dokler niso poravnala računov domačim dobaviteljem,

pomeni, da se v Dobji vasi zgrajena stanovanja ne bodo dajala v najem, temveč bodo na razpolago le za prodajo.

Prepričan sem, da so prednosti, ki jih imajo pri tem delavci železarnice, take, da za nakup hiš v Dobji vasi ne bomo mogli upoštevati tudi drugih interesentov.

ljem, onemogočiti najmanjše kreditov za uvoz blaga;

— da naj vso blagovno izmenjavo z vzhodnoevropskimi državami prevzamejo podjetja črne metalurgije, in da je v integracijske posege vključiti tudi trgovino, ki naj služi tako železarnam kakor tudi potrošnikom.

Člani upravnega odbora so menili, da bi bilo prav, če bi se razprava razen problema doseganja plana proizvodnje in realizacije dotaknila tudi vprašanja izpolnjevanja ostalih letnih poslovnih načrtov poslovanja, zlasti pa doseganja plana osebnih dohodkov. Izražena je bila tudi ugotovitev, da v zalogah gotovih izdelkov ni prikazan ves material, ki je pripravljen za prodajo. V obratih so določene količine materiala, ki ni bil predan spediciji in ni bil izdelan po nalogu prodajnega oddelka. Je to material, ki je bil med proizvodnjo prekvalificiran v druge kvalitete. Tega materiala sicer ni mogoče ponuditi vsakemu kupcu, se pa za določene vrste in namene lahko porabi. Po mnenju diskutantov bi bilo prav, če bi se tudi zaloge tega materiala prenesle v evidenco prodajnega oddelka, čeprav bi se obratu v realizacijo lahko priznal šele potem, ko bo prodan in fakturiran. V razpravi je nato bilo načeto še vprašanje cen surovin za potrebe naše proizvodnje in njihova sukcesivna dobava. Po mnenju nekaterih diskutantov se nam večkrat zgodi, da dobimo raznih surovin, predvsem pa starega železa, precejšnjo količino, kar nam zaloge po nepotrebnem povečuje in veže naša obratna sredstva.

Potem ko se je upravni odbor seznanil z rezultati poslovanja, z vzroki, ki vplivajo na nazadovanje, in z že sprejetimi ukrepi za izboljšanje poslovanja, je sklenil:

— Uprava podjetja mora storiti vse potrebno, da se bodo za našo proizvodnjo potrebne surovine in ostali material nabavljali po čim nižjih nabavnih cenah. S tem namenom je postaviti tudi zahtevo po znižanju cen surovemu železu.

— Ob primerjavi plana zaposlenih in dejanski zasedbi delovnih mest po obratih in sektorjih je izdelati analizo pravilne zaposlitve in ugotoviti vzroke porasta števila zaposlenih.

— Uprava podjetja naj ponovno prouči in sprejme ukrepe za izboljšanje delovne discipline, predvsem pa, da je na vseh delovnih mestih delati do konca izmene.

— Z namenom, da se izboljša poslovanje, bo upravni odbor s svojimi stališči in predlogi podpiral stremeljenje in ukrepe uprave podjetja, ki bodo storjeni v tej smeri.

Razprava o stanovanjski izgradnji je pokazala, da ta letos kljub finančnim težavam, ki so nastopile kot posledica gospodarske reforme, poteka po sprejetem načrtu. Nadaljuje se gradnja stanovanj v Gramoznici, v zaključku pa so tudi priprave za gradnjo strnjenegega naselja v Dobji vasi. Del sredstev za gradnjo tega strnjenegega naselja bo prispevala naša železarna, delno pa bodo zbrana iz predplačil posameznikov. Čeprav se stanovanjska problematika v glavnem rešuje po predvidenem načrtu, pa je bilo ugotovljeno, da dinamika pritoka zasebnih sredstev ni zadovoljiva. Manj smo zbrali sredstev, kot smo jih predvideli s prodajo stanovanj. Tudi uvedbe predplačila za stanovanja še nismo uresničili. V nasprotju z željo, da bi s prodajo in predplačili zbrali dodatna sredstva za stanovanjsko izgradnjo, pa se zadnje čase pojavlja več prošenj zaposlenih, da bi jim iz naših skladov kreditirali sredstva za nakup privatnih stanovanj ali zasebnih stanovanjskih hiš. To je vsekakor pojav in problem, ki zahteva posebno proučitev. Problem pa bo v vsakem primeru rešljiv le, če bo priliv finančnih sredstev predvsem iz zasebnih virov uspešnejši. Upravni odbor je moral ugotoviti, da so finančna sredstva, ki smo jih letos namenili za kreditiranje individualne stanovanjske izgradnje, v celoti razdeljena in da drugih sredstev za te namene letos ni na razpolago. Zato je moral odkloniti prošnje nekaterih prosilcev, da bi jim iz naših skladov kreditirali sredstva za nakup stanovanj ali zasebnih stanovanjskih hiš. Njihove prošnje bodo lahko ponovno predmet razprave naslednje leto, ko bo znana višina sredstev, namenjenih za individualno gradnjo

stanovanj. Ugodeno pa je bilo prošnji Marije Steharnik in odobreno, da se ji lahko izstavi zagotovilo, da ji bomo naslednje leto iz sredstev, namenjenih za individualno gradnjo stanovanj, dodelili dolgoročni kredit v znesku 1.500.000 S din pod pogojem, da v roku enega meseca po prejemu zagotovila izprazni dose-danje stanovanje, do katerega ima razpoložljivo pravico naša železarna.

Komisija za kadre in delovna razmerja je dostavila predlog za razpis štipendij za šolsko leto 1967/68. Pri pripravi predloga je komisija upoštevala število že zaposlenih strokovnih delavcev v železarni in naše potrebe v bližnji ter daljni prihodnosti. Predlog je bil še pred razpravo na upravnem odboru obravnavan tudi na tehniški konferenci. Po predlogu naj bi v nasprotju s prejšnjimi leti letos razpisali nekoliko nižje število štipendij. Predlog upošteva predvsem potrebe tehniškega sektorja, medtem ko naj bi potrebe ostalih sektorjev po mnenju komisije krili iz števila naših štipendistov, ki so že vpisani na visokih, višjih ali srednjih šolah. V predlogu pa je komisija načela tudi vprašanje šolanja že zaposlenih na Višji šoli za organizacijo dela v Kranju.

Upravni odbor je stališče komisije o številu štipendij, ki naj se razpišejo, osvojil. Za šolanje na Višji šoli za organizacijo dela pa je bil mnenja, da so stroški sorazmerno visoki. Tudi če bi se v železarni odločili, da omogočimo šolanje na tej šoli, bi morali najprej ugotoviti, ali je šolanje kandidatom potrebno glede na delo, ki ga opravljajo. Če to ne bi bil primer, bi bilo že vnaprej določiti, na katerih delih in delovnih mestih bi take kandidate po končanem šolanju lahko zaposlili. Po mnenju upravnega odbora bi določena predavanja iz programa te šole bila potrebna za strokovno izpopolnitev določenega števila naših delavcev. Zato bi morali izbrati tista predavanja, ki bi za naše potrebe prišla v poštev in se z vodstvom šole dogovoriti, da bi bila opravljena na Ravnah. Udeležba na teh predavanjih bi bila za delavce, ki bi jih določili, obvezna. Na ta način bi dosegli, da bi se ti delavci, čeprav ne bi bili vpisani na šoli, strokovno usposobili za področja, ki jih potrebujejo pri svojem delu v podjetju. V tem smislu se bo strokovna služba podjetja, ki jo bo določil direktor podjetja, o organizaciji in številu predavanj dogovorila z vodstvom Višje šole za organizacijo dela v Kranju. Na podlagi predloga komisije in osvojenega mnenja je bilo odobreno, da se v šolskem letu 1967/68 razpišejo naslednje štipendije:

I. na visokih šolah:

- | | |
|--------------------------------|---|
| a) na FNT — metalurški oddelek | 2 |
| b) na fakulteti za strojništvo | 2 |

II. na srednjih šolah:

- | | |
|-----------------------------------|---|
| a) na oddelku za metalurgijo | 7 |
| b) na elektro oddelku — jaki tok | 2 |
| c) na elektro oddelku — šibki tok | 2 |

Če se bo za razpisane štipendije na metalurški fakulteti prijavilo več kandidatov iz višjih letnikov, se v tem primeru za to fakulteto lahko dodeli več štipendij, kot jih je sicer razpisanih.

Tovarniški odbor sindikata je predlagal, da bi bilo dopolniti besedilo 5. člena pravilnika o dodatku za letni dopust, ki določa, da so zaposleni upravičeni na dodatek samo, če izrabijo letni dopust v nepretrganem trajanju najmanj deset dni. Sprememba naj bi bila potrebna zato, ker morajo zaposleni zaradi pomanjkanja dela včasih proti svoji volji uporabiti letni dopust po dnevih in zato skupno deset dni letnega dopusta ne morejo izkoristiti. Po dosedanjih določbah pravilnika pa bi zato izgubili pravico do dodatka za letni dopust. Upravni odbor je predlagani predlog osvojil in sklenil, da je predlagati potrebno dopolnitev delavskemu svetu podjetja z omejitvijo, da morajo zaposleni v teh primerih uporabiti skupno najmanj šest dni rednega letnega dopusta, s tem da se jim dnevi letnega dopusta, ki so ga izkoristili proti svoji volji, vštejejo v skupnih deset dni dopusta. To določilo pa ne velja za delavce, zaposlene na delovnih mestih s stalno oceno.

Ob obravnavi predloga za dopolnitev pravilnika o dodatku za letni dopust pa je bilo ugotovljeno, da je dopolniti in uskladiti nekatere določbe v pravilniku o delitvi OD, premijskem pravilniku in pravilniku o dodatku za aktivno delo v železarni Ravne. Strokovne službe so o sklepu upravnega odbora že bile obveščene, z nalogo da za delavski svet podjetja pripravijo predloge potrebnih dopolnitev in uskladištev naštetih normativnih aktov.

Na upravni odbor je naslovil pritožbo tov. Anton Ramšak zoper odločbo o premestitvi na druga dela. Ugotovljeno je bilo, da je bila premestitev izvršena na podlagi ugotovitve posebne strokovne komisije zaradi nezadovoljevanja zahtevam delovnega mesta, ki ga je zasedal. Njegovi pritožbi zato ni bilo mogoče ugoditi. Upravni odbor pa ni mogel ugoditi njegovi želji, da bi se ga razporedilo na delo v drug obrat, ker take možnosti zaenkrat ni. Upoštevajoč njegovo zdravstveno stanje pa je bilo sklenjeno, da je obvestiti vodjo investicijsko vzdrževalne skupine, da prizadetega poskuša razporejati na taka dela, ki jih bo glede na zdravstveno stanje lahko opravljal.

Ob obravnavi njegove pritožbe pa je bil načrt problem zaposlitve in razporeditve delovnih invalidov. Upravni odbor ugotavlja, da problem zaposlitve delovnih invalidov in njihove razporeditve zadnje čase v železarni vse bolj stopa v ospredje. V razpravi je bilo nakazanih nekaj predlogov in možnih načinov rešitve problema. Ker pa predlogi niso bili podrobneje obdelani, je bilo zato odločeno, da bo upravni odbor eno svojih naslednjih sej posvetil vprašanju zaposlitve delovnih invalidov. Podatke za razpravo, ki naj vsebujejo predvsem število delovnih invalidov, delovna mesta, na katerih so zaposleni, delovna mesta, ki so predvidena za delovne invalide, in stopnjo invalidnosti ter višino njihovih OD in morebitno razliko, ki jo sprejemajo, pripravi kadrovski oddelek železarne.

Na predlog komisije za kadre in delovna razmerja je upravni odbor v smislu 10. člena pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih kot za to pristojen organ odločil, da se na razpisani delovni mesti postavita:

— Jože Geršak, diplomirani inženir strojništva, na delovno mesto »vodja oddelka za projektiranje in izgradnjo«;

— inž. Anton Godec na delovno mesto »obratovodja jeklovleka«.

Ugodeno je bilo zahtevo kadrovskega oddelka in zaposlenim v tem oddelku Jožetu Bukovcu, Anici Kralj, Anici Tomaž, Rezki Rezar in Mariji Kerbec za izdelavo statističnih podatkov za zaposlene, ki jih moramo dostaviti Zavodu za statistiko SRS, odobrenih skupno 250 nadur. Evidenco o številu za izvršitev tega dela potrebnih nadur vodi vodja kadrovskega oddelka.

Na predlog komisije za rehabilitacijo in zaposlitev delovnih invalidov je bilo tov. Antonu Fuksu in Antonu Ramšaku iz zdravstvenih razlogov na stroške naše železarne odobrenih 20 dni brezplačnega letovanja v našem počitniškem domu v Portorožu pod pogojem, da za to izkoristita po deset dni svojega rednega letnega dopusta, za ostalih deset dni pa se jima odobri plačana odsotnost iz podjetja.

Kegljaški klub Fužinar Ravne na Koroškem je naslovil na upravni odbor vlogo, da bi se njihovim gostom iz Češkoslovaške, ki naj bi letovali v našem počitniškem domu od 10. do 17. junija 1967, odobrilo znižanje cene dnevnega penziona. Upravni odbor njihovi prošnji ni mogel ugoditi, ker so cene dnevnih penzionov določene za vse skupine letoviščarjev, ki bodo v našem počitniškem domu morebiti letovali. Upravni odbor pa dopušča možnost, da se kegljaški klub poveže z upravnikom počitniškega doma in se z njim dogovori o morebitnem znižanju cene dnevnega penziona. Cena dnevnega penziona pa se lahko zniža največ do zneska, da bodo še v celoti kriti nastali stroški poslovanja.

Za člane mladinskega odseka pri gasilskem društvu naše železarne se je odobrila nabava 15 parov zaščitnih čevljev in 15 modrih delovnih oblek.

Na predlog oddelka za obračun osebnih dohodkov je bilo odobreno, da se Francu Miklu pri izplačilu OD za mesec maj letos naknadno obračuna neto 50 N din, kolikor je ob izpla-

čilu OD za mesec april znašal ugotovljeni primanjkljaj v njegovi izplačilni kuverti.

Ugodeno je bilo prošnji Maksa Vreznika in odobreno, da mu naša železarna za čas šolanja na kovinarski delovodski šoli, oddelku v Slovenjem Gradcu, od 1. junija 1967 dalje krije polovico stroškov šolnine in polovico prevoznih stroškov na relaciji Ravne—Slovenj Gradec in obratno.

Na predlog uprave podjetja in ostalih sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, in sicer:

— Inž. Božu Cimermanu in Branku Spragarju je bilo za opravljanje nujnih operativnih poslov in obiskov podjetij v Avstriji za naslednje obdobje odobrenih pet dnevnic, ki jih bosta obračunala na podlagi opravljenih službenih potovanj.

— Inž. Jožetu Rodiču je bilo odobreno podaljšanje že odobrenega službenega potovanja v Anglijo za tri dni z nalogo, da na povratku domov v Švici obiše še tvrdko Stamag in uredi sporna vprašanja termične obdelave jekla elomaks.

— Soferju osebnega avtomobila Avgustu Krivogradu se je odobrilo podaljšanje potnega lista za neomejeno število potovanj v Avstrijo.

— Inž. Jožetu Geršaku je bilo odobreno enodnevno službeno potovanje v Avstrijo.

— Inž. Antonu Letonji se je odobrilo izplačilo polovice avstrijske dnevnice za že opravljeno službeno potovanje v to državo.

Na obvestilo skupščine občine Piran, da so naši zahtevi za dodatno ureditev plaže pred našim počitniškim domom v Portorožu pripravljene ugoditi in da bodo to izvršili, če jim naš prispevek nakažemo takoj, je bilo sklenjeno, da jim zaenkrat na račun prispevka nakažemo dva milijona starih dinarjev, razliko pa potem, ko bodo plažo v smislu našega zahteva uredili.

Vlogo podjetja za PTT promet v Mariboru, da bi z ureditvijo avtomatične telefonske centrale na Ravnah na njih brezplačno prenesli kabelsko telefonsko omrežje na Čečovju, je preko komisije za osnovna sredstva posredovati v odločanje in odobritev delavskemu svetu podjetja.

Za potrebe naših poslovnih prostorov je bilo odobreno, da od akademskega slikarja Mihe Maleša odkupimo umetniški sliki »Atletični« in »Vaška dekleta«.

Iz vzrokov, ki so bili navedeni v vlogi prodajnega oddelka, je bilo odobreno, da naša železarna krije razliko v ceni za material po temeljnici od 3. maja 1967 v znesku 749,50 N din in temeljnici od 4. aprila 1967 v znesku

2205,00 N din. Razlika v ceni se nanaša na material, ki naj bi ga dobavili podjetju Fecro Slovenj Gradec, vendar smo naročilo zaradi uskladitve proizvodnega programa med slovenskimi železarnami odstopili železarni Jesenice. Železarna je material dobavila, vendar ga je zaračunala po njihovi prodajni ceni, ki je za 0,10 N din/kg višja od naše prodajne cene. Čeprav je upravni odbor ugotovil, da je predlagano plačilo razlike utemeljeno, je z namenom, da pozneje do podobnih primerov

Vse za varno delo

ne bi več prišlo, sklenil, da mora prodajni oddelek v bodoče pri takih dogovorih predhodno doseči soglasje o ceni z vsemi prizadetimi strankami.

Iz sredstev, ki so bila v letošnjem planu neinvesticijskih izdatkov izdvojena za podpore in dotacije društvom in organizacijam, je upravni odbor odobril finančno podporo, in sicer:

— Radioamaterskemu klubu »Malgaj« Ravne na Koroškem je odobril za kritje stroškov organizacije srečanja najboljših slovenskih radioamaterjev dotacijo v znesku 50.000 S din.

— Za nadomestitev inventarja v počitniških hišah ZB v Valovinah pri Pulju, ki se jih za letovanje v času dopusta poslužujejo tudi člani naše delovne skupnosti, je bila odobrena enkratna dotacija v znesku 300.000 S din. Odobreni znesek je bil nakazan občinskemu združenju ZB NOV Ravne na Koroškem z omejitvijo, da se znesek lahko izkoristi samo za namene, za katere je bil odobren.

— Za prapor PD Ravne na Koroškem je bilo odobreno naročilo spominskega traku za znesek 20.000 S din.

— Za zaključno šolsko ekskurzijo je bilo učencem 8. razreda osnovne šole »Franja Goloba« na Prevaljah odobreno 20.000 S din.

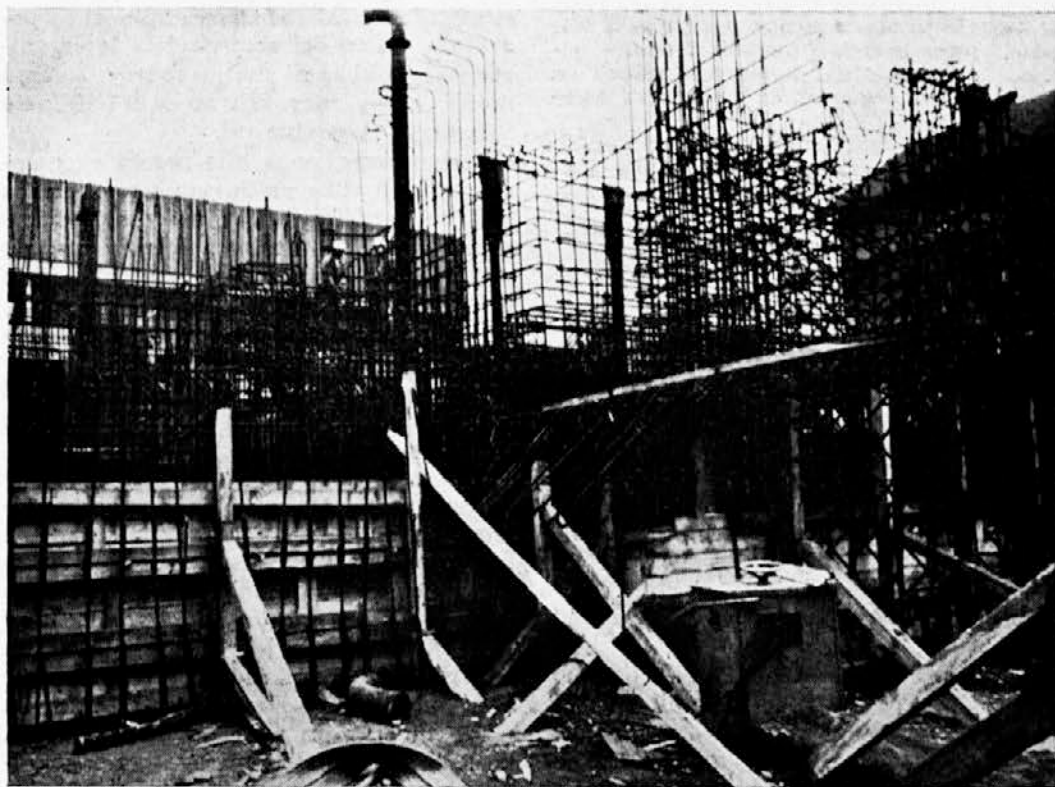
— Za zaključno šolsko ekskurzijo se je učencem 3. razreda MIS odobrila enkratna dotacija v znesku 60.000 S din.

— Za organizacijo in izvedbo krvodajalske akcije se je osnovni organizaciji Rdečega križa Ravne na Koroškem odobrila finančna pomoč v znesku 50.000 S din.

— Za iste namene je bila finančna pomoč v znesku 20.000 S din odobrena osnovni organizaciji RK Prevalje.

Odobreno je bilo, da se v vlogi navedenim članom naše delovne skupnosti izda potrdilo, da jim naša železarna za gradnjo garaž brezplačno da v uporabo del gradbene parcele št. 776 v k. o. Ravne na Koroškem.

Na predlog vodstva jeklarne je bil inž. Vladu Macurju za čas opravljanja delovnih za-



Gradnja

Foto: M. Ugovšek

dolžitev v delovni grupi, ki je določena za spremljanje kvalitete težkih kovaških odkovkov, v smislu 25. člena pravilnika o delitvi OD odobren 10% dodatek za izredna dela.

Odklonjena je bila prošnja Antona Skralovnika, da bi se ga iz grupe za IVD premestilo nazaj v obrat, v katerem je bil pred tem zaposlen, ali na druga ustrezna dela.

KPD »Prežihov Voranc« Ravne na Koroškem je naslovilo na upravni odbor vlogo, da bi naša železarna za adaptacijo Titovega doma prispevala del finančnih sredstev. Obravnava je pokazala, da letos njihovi prošnji ni mogoče ugoditi, ker so vsa sredstva, s katerimi razpolagamo, namensko razdeljena, rebalansa plana pa zaradi njihovega pomanjkanja ni mogoče izvršiti. Njihova vloga bo zato lahko predmet razprave kasneje. Razprava pa ne bo možna vse dotlej, dokler ne bo predložen predračun in prikaz stroškov adaptacije. Po mnenju upravnega odbora je skupno s predračunom dostaviti tudi prikaz zasedbe in izkoriščenosti tako sedanjih prostorov doma kakor tudi prostorov, ki naj bi se pridobili z adaptacijo. Višina sredstev, ki bi jih na podlagi tako zbranih podatkov morebiti prispevali naslednje leto, bo odvisna od našega poslovnega uspeha v letošnjem letu in višine sredstev, ki nam bodo po zaključnem računu ostala na razpolago. Za nujno potrebna popravila, ki naj bi bila izvršena na sedanjem delu doma že letošnje leto, pa je prevladalo mnenje, da bi material za ta popravila verjetno lahko prispevali, pa tudi sicer poskušali posredovati, da bi se za izvršitev teh del zbrala potrebna finančna sredstva.

Na naslov upravnega odbora so se pričeli obračati posamezniki, da bi se jim omogočila nabava gradbenega materiala, ki naj bi ostal na razpolago po porušitvi stanovanjske hiše Pod gradom št. 2. Po predvidenem programu naj bi letos do porušitve te stanovanjske hiše sicer prišlo, vendar mora porušitev po mnenju upravnega odbora biti izvršena pod strokovnim nadzorstvom. Zato tega ne bodo mogli opraviti posamezni prosilci, temveč bo hiša pod strokovnim nadzorstvom porušena. Za gradbeni material, ki bo ostal na razpolago, pa bo nato razpisana licitacija oziroma se bo ta na licitaciji, pri kateri bodo imeli možnost sodelovati vsi zainteresirani sodelavci naše delovne skupnosti, prodal.

V smislu 61. člena pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih naše železarne je bil odobren neplačan dopust Zencanu Gallianu in Ivanu Zagerniku.

Prav tako je upravni odbor na prošnje posameznih društev in klubov za sodelovanje na raznih tekmovanjih in treningih odobril izredne plačane dopuste. Upravni odbor je razen tega obravnaval še nekatere druge vloge za denarno in ostalo pomoč, vendar so te bile zaradi pomanjkanja finančnih sredstev odklonjene. O odločitvi upravnega odbora po smo prizadete posameznike ali društva osebno obvestili.

-et

Za vroče dni

F. Morton Howard

TABORJENJE

Mislím, da je moralo biti naše dopustniško taborjenje najbolje opremljena stvar, kar si jih morete zamisliti. Ljudje, ki so se sprehajali ob reki, so presenečeni obstali, ko so prišli do našega taborišča. Potem so zelo dolgo oprezali skozi odprtino šotora ter odšli svojo pot, majajoč z glavami — od zavisti seveda.

Dva šotora imamo. Lani smo imeli samo enega, vendar se je tako napolnil z vsem mogočim, da ni bil več niti udoben niti čist. Zato smo se odločili, da se letos ne bomo stiskali in imamo dva šotora. Tako smo seveda lahko prinesli s seboj vse, kar

potrebujemo. Če ima človek dva šotora, ni nobene potrebe po špartanski preprostosti. V obeh pomenih besede se lahko človek stegne.

Tako imamo na primer v vsakem šotoru mizo in to je zelo udobno. Zvečer lahko začnemo kvartati, ne da bi bilo treba pospravljati mizo. In zjutraj nam ni treba skrbeti za čiščenje mize, pri kateri smo večerjali, ker zajtrkujemo pri mizi za kartanje. Ko pa sta obe mizi polni posode, ju je treba samo odnesti ven, pa je na tleh dovolj prostora za naslednja dva obroka.

Nadalje imamo tri ležalnike in ležalno mrežo. Ker pa mreže nismo imeli kam obesiti in se je platno na ležalnikih potrgalo, je sreča, da smo vzeli s seboj še tri stole.

Postavili smo tudi radio. Vsaj mislili smo, da smo ga. Antene namreč nismo namestili zadosti visoko, pa so jo krave podrle. V Angliji je pač preveč krav.

Vendar, čeprav nas je radio pustil na cedilu, imamo gramofon. Sicer zavzema mnogo prostora, vendar kadar dela, dela tudi mnogo hrupa. V taborišču še ni stekel, ker smo pozabili prinesiti igle s seboj. Vendar pa gramofon deluje zelo dekorativno v južnem krilu našega taborišča.

Če ima človek dva šotora, ima možnost opravljati mnogo stvari. Imamo dva bata za kriket in štiri hokejske palice in v teh dneh bo res treba kupiti še žoge. Prav tako imamo velik in pisan izbor ribiških palic ter garnituro za zbiranje žuželk z mrežo za lov na metulje.

Fotografije so zmeraj zaželeni spominki na počitnice, zato preprosto nismo mogli prebiti brez fotografskega oddelka v našem taborišču. Imamo dve kameri in prenosno temnico z velikim številom razvijal-

nih posod, kopirnih okvirov in steklenic z raztopinami.

Ob tem sem se spomnil, da imamo tudi škatlo za prvo pomoč. Škatla je precej velika in v njej imamo najrazličnejše obliže in tablete. Spoprímemo se lahko z vsako nezgodo od razbite glave do ugriza morskega psa. Imamo celo steklenico konjaka za tiste, ki jih obide slabost. Slabo nam je bilo, dokler ni bila steklenica prazna.

Seveda pa ne ribarimo neprenehoma, niti ne kvartamo kar naprej in ne fotografiramo. Vsi imamo duhovne talente, ki jih je treba razvijati in tako imamo s seboj tudi okoli 50 knjig; vse sami grozljivi romani, razen slovarja, ki je pomotoma zašel mednje.

Precej damo tudi na našo zunanost. Nobene površne nemarnosti! Vsi smo prinesli s seboj kup oblek in seveda kovčke, v katerih jih hranimo. Kovček v taborišču je koristna reč! Varuje obleke pred dežjem in nanj lahko postavljaš tudi skodelice.

Mislím, da bi vsakomur ugajala ureditev našega gospodarstva. Po nekaterih taboriščih se vsepovsod valjajo prazne steklenice za kislo vodo in krtače za čevlje. Pri nas ne! Že kar na začetku smo se odločili, da mora biti vsaka stvar na svojem prostoru. Tako smo naročili bližnjemu trgovcu, naj nam pošlje prazne škatle, ki jih ima odveč, in jih je poslal. Tako je v vsakem šotoru pet škatel in vsaka stvar od marmelade do mila je na svojem mestu.

Imamo tudi stojalo za čevlje, likalno desko in sesalec za prah, ki smo ga prinesli s seboj po pomoti, ter prenosno prho.

Kakor vidite, imamo zares dobro prekrbljeno taborišče. Samo eno pomanjkljivost ima: oba šotora sta tako polna, da moramo prenočevati v vasi, ki je oddaljena tri kilometre.

Nekaj misli s skupščine ZIT na Ravnah

Skupščina ZIT na Ravnah se je v maršičem razlikovala od dosedanjih, ki so posvečale znaten del svojega dela le organizacijskim oblikam, stanju kadrov, šolanju novih kadrov, razvoju v bodočih letih naše industrije, rudarstva itd.

Bistvo razprave je bila pereča ekonomska problematika naših rudnikov premoga in črne metalurgije. Ugotovilo se je, da je velika večina delegatov preobremenjena s skrbmi za bodočnost podjetja, v katerih dela. Eden od delegatov je dejal, da je bila skupščina v Beogradu za zbiranje in organiziranje, v Hrastnici za izgradnjo novih objektov, na Ravnah pa za ekonomizacijo obratovanja in kritiko vseh dosedanjih napak.

Najglasnejši so bili premogarji, kar je tudi razumljivo, saj so pričakovali od skupščine, da bo nakazala rešitev iz sedanjega položaja. Delegat velikega rudnika premoga iz Bosne je seznanil skupščino, da so do sedaj zaprli že celo vrsto obratov in da je nekaj tisoč rudarjev brez zaposlitve, da so pri tej situaciji rudniki prepuščeni le sami sebi in da so celo padali očitki, da se ne znajdejo in podobno, in šele sedaj, ko je kriza zajela tudi druge premogovnike, prihajajo obljube za pomoč. Zelo žalostno je tudi odjeknila novica, da je ene-

mu od zapuščenih rudnikov uspelo začasno zaposliti rudarje kot statiste pri snemanju filma. Direktor rudnika Velenje dipl. inž. Ludvik Mali je tudi opisal težak položaj rudnika in navedel, koliko stotin rudarjev je rudnik Velenje že odpustil. Poudaril je, da se rudarji zavedajo, da pri nas in v svetu nafta in njeni derivati vedno bolj spodrivajo klasična goriva, to je premog, vendar da se to pri nas dogaja zelo nenačrtno in škodljivo za cela območja kakor tudi za celotno našo skupnost. Predlagal je, da se mora za rudarje urediti prekvalifikacija, da bodo ti delavci — rudarji po preučitvi, to je po prekvalifikaciji, uspešno delali v drugih vejah gospodarstva.

Zelo konkretno in s pripravljenimi predlogi sta diskutirala tov. Ivan Ivandlić iz Bosne in dipl. inž. Franjo Sapač iz Hrvatske. Oba sta ostro ožigosala brezbriznost merodajnih forumov in poudarila, da problem rudnikov ni samo rudniški, ampak državni problem, in ga mora država tudi reševati. Eden od predlogov je bil — predčasna upokojitev starejših rudarjev, drugi, da bi se zbirala sredstva od večjih dohodkov še rentabilnih rudnikov in proizvajalcev nafte in naftnih derivatov, od tu pa finansirala preusmeritev rudarjev. Zelo

zanimiv je bil predlog, ki se vzgleduje po načinu, kako ta problem rešuje sosednja Avstrija. Baje poteka to takole: državni organ je na podlagi ekonomskih in ostalih podatkov razdelil rudnike premoga na tri skupine, in sicer:

— rudniki, ki so nerentabilni in nepotrebni, se postopoma opustijo, delovna sila pa se čim prej preusmeri v bližnjo ali na novo zgrajeno industrijo.

— Rudniki, ki so nerentabilni, so pa skupnosti potrebni, se čim bolj modernizirajo in se poišče možnost bližnje uporabe premoga (termocentrale, uplinjanje) ter do tega časa kreditirajo od skupnosti.

— Rudniki, ki so rentabilni, se itak sami razvijajo naprej.

Poleg izrazito rudarske problematike je bilo mnogo govora o energetiki in o liberalizaciji uvoza. Več delegatov je ostro kritiziralo energetiko in dejstvo, da sploh ni izdelan enotni državni plan potreb po energiji, da so se energetiki mnogokje pretvorili v elektroenergetike, da so zato ostali viri energije popolnoma zanemarjeni (pregon, nafta, plin, atomska energija). Zelo ostro diskutirajo o temi — energija in aluminij je imel dipl. inž. Pavle Jagodič, ki ki je med drugim povedal, da se pripravljajo osnutek, da bi zajezili reko Taro in prebili skozi planine zelo dolg predor ter zgradili hidrocentralo, namesto da bi zgradili ceno termocentralo poleg rudnika in potegnili nekaj kilometrov daljnovoda do potrošnika. Cena električnega toka bi bila 3-krat nižja. Podobno se baje planira neposredno pri rudniku Siveriču v Dalmaciji in še več takih primerov je navedel. Tudi on je proti neusklajenemu reševanju energetske situacije, ki ni enotno, ampak stihijsko in nepovezano. Eden od delegatov je govoril o liberaliziranem uvozu in dokazoval, da uvoz bolj ščiti zunanjega kot domačega proizvajalca, kar je edinstven primer na svetu; nekateri tuji uvozniki imajo zelo dobro preučeno naš trg itd. Predlagal je, naj se na neki način prepreči kupcem-grosistom, da ne bi kupovali materiala v tujini, dokler ne poravnajo dolgove domačim proizvajalcem. Saj je to bistvo, da za naš denar kupujejo v tujini in z našim denarjem delajo nam konkurenco in dvigajo zalogo jekla.

Poleg teh na kratko navedenih in aktualnih problemov je bilo še omenjeno oziroma vprašano po vrsti:

Kako je s povezavo na mednarodne naftovode — plinovode, pa o skupni sekciji inženirjev in tehnikov pridobivanja nafte, kritika o neenotnem nastopu pred tujimi organizacijami inženirjev in tehnikov; o velikem številu inštitutov, ki jih imamo baje več kot vsa zah. Evropa skupaj — premoga in jekla pa pridobimo komaj 1,5 % njihove količine; dalje da imamo 8 rudarsko-metalurških fakultet, čeprav bi zadoštovali le dve ali največ tri, da so en in isti problem reševali štirje inštituti v istem letu ter ga ni niti eden rešil, ker vsakemu nekaj manjka, med seboj pa ne sodelujejo, itd.

Organizacijsko niso nastale nobene spremembe. Več govornikov je poudarilo potrebo po enotni organizaciji društva inženirjev in tehnikov vseh strok, ki so v nekem podjetju, kajti vsi delajo za blaginjo podjetja, ki je rudarskega ali metalurškega značaja. Poleg tega se pa lahko še vsak

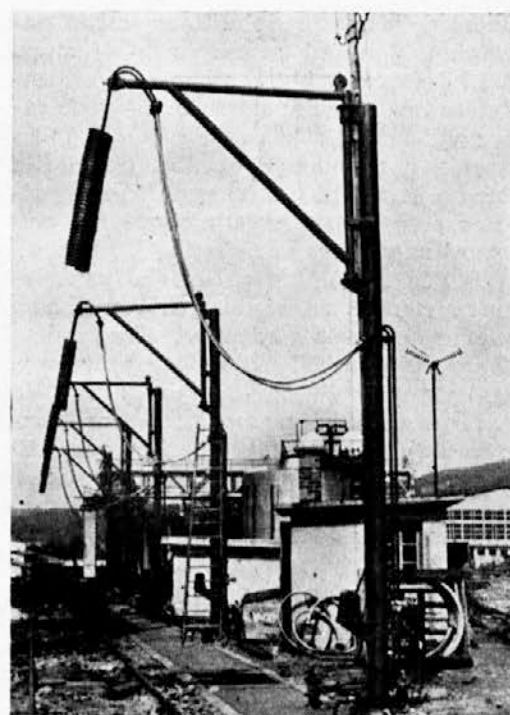
ukvarja s svojo ožjo specializacijo. Na tej osnovi naj bi bili člani DRMIT tudi strojni, elektro, kemični in drugi inženirji in tehniki in bi delali v enem skupnem društvu v podjetju. Osebnostno smatram to za zelo pozitivno, sicer pa konkretno pri nas v železarni Ravne tega problema ni izrazito niti bilo, saj je tudi odbor sestavljen iz predstavnikov različnih strok.

Po razpravi so bili izdelani zaključki, ki so zajeli vso problematiko in predloge konkretnih ukrepov za reševanje težke situacije v rudnikih in nekaterih železarnah, ter dani napotki za delo sekcijam in odborom po podjetjih, z nekaj spremembami pa je bil sprejet tudi novi statut Zveze inženirjev in tehnikov rudarsko-geološko-metalurške stroke Jugoslavije.

Po proglasitvi častnih in zaslužnih članov (od nas direktor Klančnik častni član in komercialni direktor Florjančič zaslužni član) smo izvolili novi centralni in nadzorni odbor zveze. Centralni odbor bo vodil dipl. inž. Miodrag Dragović iz Beograda, SR Slovenijo pa bo zastopal dipl. inž. Ciril Prohinar. Dosedanjemu predsedniku tov. dr. dipl. inž. Dragotinu Draškiču se je novi odbor zahvalil za petletno delo.

Železarno Ravne so zastopali delegati, ki jih je določil odbor DRMIT Ravne sporazumno z vodstvom podjetja, in sicer: inž. Rado Jelerčič, Filip Rožanc, inž. Anton Godec, inž. Andro Bertapelle ter Viljem Irman.

Povedati moram, da je vse to ogromno delo celotne organizacije skupščine vodil in uspešno opravil organizacijski odbor DRMIT. Delegatov ni bilo malo in jih je bilo treba nastaniti skoraj po vsej Koroški (saj so bili razmeščeni od Črne do Slovenj Gradca), urediti prevoze na zasedanja, prehrano, obvestila, itd. Pri tem delu nam je izdatno pomagalo vodstvo železarne Ravne, ki smo mu dolžni vso zahvalo.



»Vislice«

Organizacijski odbor je pokazal res največje prizadevanje in sposobnosti, saj je v tako kratkem času, ki nam je bil dan na razpolago, uspel izpeljati skupščino v najlepšem redu. Odbor je brez dvoma dokazal, da imamo sposobne organizatorje, ki so poleg tega še požrtvovalni in izvirno samoiniciativni.

Med zasedanjem in po njem so si delegati ogledali železarno Ravne, tehnični muzej, dom telesne kulture, bili sprejeti pri predsedniku občine Ravne, si ogledali rudnik in topilnico Mežica ter se udeležili ekskurzij v Maribor, Ruše, Slovensko Bistrico in Velenje.

Inž. Rado Jelerčič

Uvedba predplačila za pridobitev pravice do stanovanja

Čeprav smo doslej v železarni vsako leto odvajali znatna denarna sredstva za izgradnjo objektov družbenega standarda, je še vedno ostalo nerešenih preko 400 prošenj za dodelitev novega ali zamenjavo dosedanjega stanovanja. Zaradi spremenjenih pogojev poslovanja, ki so nastali kot posledica reformskih ukrepov, pa se bo v bodoče verjetno znižal obseg naših vlaganj za gradnjo stanovanj.

Za pospešeno reševanje stanovanjskih vprašanj zaposlenih smo poleg gradnje stanovanj v družbeni lastnini zadnja leta izdajali še del sredstev, ki smo jih v obliki dolgoročnega kredita nudili zaposlenim za gradnjo stanovanj v združni in zasebni gradnji. Ker nam sredstva, ki smo jih izdajali za te namene, niso povsem zadoštovala, smo začeli iskati dodatne možnosti zbiranja potrebnih sredstev za gradnjo stanovanj. Med prvimi ukrepi v tej smeri je bil sklep delavskega sveta podjetja, da začnemo prodajati stanovanja, s katerimi razpolaga železarna, sredstva, ki bi jih na ta način pridobili, pa vložimo v gradnjo novih stanovanj.

Zadnji čas pa je bil izoblikovan predlog, da za pridobitev pravice do stanovanja uvedemo predplačilo najemnine. Po predlogu bodo morali zaposleni, ki si na novo žele pridobiti stanovanje, s katerim razpolaga naša železarna, pred vselitvijo vplačati predplačilo v višini 36-mesečne ekonomske najemnine za stanovanja, ki jim bodo dodeljena. Predplačilo naj bi se uvedlo tudi pri zamenjavah stanovanj. Višina predplačila pa bi pri zamenjavi bila različna med najemnino za stanovanje, ki ga prosilec zaseda, in stanovanjem, ki mu bo dodeljeno. Predplačila naj bi se po predlogu uvedla za vsa stanovanja, s katerimi že razpolaga naša železarna ali jih bomo v bodoče zgradili.

Z uvedbo predplačila najemnine bo nekoliko spremenjen tudi postopek za pridobitev pravice do stanovanja, zato bodo z dnem, ko bo pravilnik pričel veljati, prenehale veljati do sedaj vložene prošnje za dodelitev stanovanja. Prosilci, ki se bodo prijavili za razpisana razpoložljiva stanovanja, bodo morali prevzeti obveznost, da bodo še pred vselitvijo vplačali s pravil-

nikom določeno predplačilo na račun najemnine. Vplačani znesek se bo vsem po vselitvi vračal v obliki zmanjšane najemnine za amortizacijo stanovanja vse do časa, dokler znesek, ki so ga vplačali, ne bo v celoti poračunan. Z uvedbo predplačila najemnine naj bi v železarni dodatno pridobili sredstva za nadaljnjo gradnjo stanovanj za potrebe zaposlenih.

Predlog pravilnika za uvedbo predplačila najemnine je bil že posredovan članom delovne skupnosti v razpravo. Ker predlog posega na področje, ki zadeva precejšnje število zaposlenih, menimo, da je prav, da z njim seznanimo prav vse zaposlene. Zato smo se tudi odločili, da z njegovo vsebino v obliki, kot je predlog pripravljen, z objavo v Informativnem fužinarju seznanimo vse zaposlene.

PRAVILNIK

o delitvi stanovanj železarne Ravne

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Ta pravilnik ureja pravice in dolžnosti podjetja o stanovanjskih razmerjih, pravico organov upravljanja in pravice ter dolžnosti članov delovne skupnosti v stanovanjskih razmerjih.

Namen pravilnika je, da se zagotovi pravilno razdeljevanje stanovanj, pri čemer se morajo upoštevati interesi podjetja in stanovanjske potrebe članov delovne skupnosti.

2. člen

Določbe tega pravilnika veljajo za vsa stanovanja in stanovanjske prostore, s katerimi ima pravico razpolaganja železarna Ravne.

3. člen

Za stanovanja v smislu tega pravilnika se šteje skupina prostorov, namenjenih za to, da jih uporablja za stanovanje posamezen uporabnik, ki so praviloma gradbena celota in imajo poseben glavni vhod.

4. člen

Za uporabnike stanovanj v smislu tega pravilnika se štejejo: imetnik stanovanjske pravice, člani njegovega gospodinjstva, ki skupaj z njim stanujejo, in osebe, ki so nehale biti član tega gospodinjstva, pa so ostale v istem stanovanju.

Za stanovalce se štejejo tudi uporabniki stanovanj — podstanovalci, in člani gospodinjstva podstanovalca, ki skupno z njim stanujejo.

II. ORGANI ZA DODELJEVANJE STANOVANJ

5. člen

Organi za dodeljevanje stanovanj so:

- delavski svet podjetja,
- upravni odbor,
- stanovanjska komisija pri delavskem svetu podjetja,
- delavski svet sklopa obratov,
- stanovanjska komisija pri delavskem svetu sklopa obratov.

6. člen

Delavski svet podjetja:

- a) predpiše pravilnik o delitvi stanovanj železarne Ravne;
- b) vsako leto ob delitvi sredstev sklada skupne porabe določi višino in raz-

delitev sredstev, namenjenih za izgradnjo stanovanj;

- c) odloča o dodelitvi stanovanj železarne osebam, ki niso člani delovne skupnosti železarne Ravne;
- d) odloča in rešuje na drugi stopnji pritožbe na odločbe in sklepe stanovanjske komisije pri delavskem svetu podjetja.

7. člen

Upravni odbor ob vsakokratnem razpisu stanovanj na utemeljeni predlog uprave podjetja in stanovanjske komisije določi število stanovanj, s katerimi razpolaga stanovanjska komisija pri DSP. Tako izločena stanovanja se dodelijo predvsem:

- strokovnim delavcem, ki jim je pravico do stanovanja železarna zagotovila z razpisom ali razglasom delovnega mesta;
- izrednim socialnim primerom;
- borcev NOB;
- osebam, ki niso v rednem delovnem razmerju z železarno Ravne, če tako določi delavski svet podjetja.

Stanovanjska komisija mora o razdelitvi teh stanovanj poročati upravnemu odboru železarne Ravne.

8. člen

Stanovanjsko komisijo železarne Ravne imenuje ob vsakokratnih volitvah delavski svet podjetja, njeno delo pa operativno vodi upravni odbor železarne Ravne.

9. člen

Naloge stanovanjske komisije železarne Ravne so naslednje:

- pregleduje vloge za dodelitev stanovanj;
- obvešča sklope obratov o številu stanovanj, ki jim ob vsakokratni delitvi stanovanj pripada;
- stanovanjskim komisijam pri delavskih svetih sklopov obratov dostavlja vloge prosilcev za stanovanja;
- sodeluje s stanovanjskimi komisijami DS SO pri izdelavi kriterijev in prednostnega reda za dodelitev stanovanja;
- na podlagi seznama upravičencev do stanovanja, ki ga sprejme od DS SO, izda odločbe o dodelitvi stanovanj;
- izdaja odločbe za stanovanja, s katerimi samostojno razpolaga;
- sprejema pritožbe na odločbe in jih posreduje upravnemu odboru;
- po lastni presoji, potrebi, na predlog stanovanjske komisije pri DS SO ali na prošnjo posameznih prosilcev odloča o zamenjavi stanovanj;
- preučuje in analizira stanovanjsko problematiko železarne. Sodeluje pri načrtovanju objektov družbenega standarda ter daje predloge in mnenja o vrsti gradnje in tipov stanovanja;
- opravlja druge zadeve s področja stanovanjske problematike, za katero jo zadolži ali pooblasti delavski svet podjetja.

10. člen

Stanovanjska komisija opravlja svoje delo na sejah, ki jih sklicuje in vodi njen predsednik.

11. člen

Tajniške posle za komisijo opravlja komunalni oddelek železarne, ki ima pri tem naslednje naloge:

- sprejema in dopolnjuje prošnje za dodelitev stanovanja;
- sestavlja odločbe o dodelitvi stanovanj;
- sprejema stranke in jim nudi potrebna pojasnila;
- vodi evidenco o zasedbi ali izpraznitvi stanovanj;
- v imenu železarne Ravne vloga zahteve za izpraznitev stanovanj ter sestavlja ostale vloge in dopise v zvezi s stanovanji;
- vodi evidenco in nadzor prostih mest v samskih domovih.

12. člen

Število stanovanj, ki ob vsakokratni delitvi pripada delovnim enotam, določi stanovanjska komisija, tako da upošteva število razpoložljivih stanovanj, število zaposlenih v sklopih obratov in število vloženih prošenj za stanovanja.

13. člen

O delitvi stanovanj, ki pripadajo sklopu obratov, samostojno odločata DS SO in njegova stanovanjska komisija.

Organi upravljanja sklopa obratov razen novo zgrajenih stanovanj, ki jim pripadajo po razdelilniku, razpolagajo in odločajo o dodelitvi tudi tistih stanovanj, iz katerih so se izselili člani njihovega sklopa, če so to stanovanja, s katerimi ima pravico razpolagati železarna.

14. člen

DS SO na predlog svoje stanovanjske komisije potrdi seznam upravičencev za dodelitev stanovanja in ga zaradi izstavitve odločb dostavi stanovanjski komisiji pri DSP.

15. člen

Stanovanjska komisija pri DS SO na podlagi prošenj, ki jih sprejme od stanovanjske komisije pri DSP, sestavi prioriteto listo prosilcev za dodelitev stanovanja in jo z obrazložitvijo posreduje v odobritev DS SO.

Pri izdelavi predloga za razdelitev razpoložljivih stanovanj po lastni presoji v okviru razpoložljivega števila stanovanj predlaga morebitne zamenjave.

Zaradi objektivnejše presoje vrstnega reda prosilcev za stanovanja po potrebi pregleduje stanovanja in stanovanjske razmere prosilcev.

III. POGOJI ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STANOVANJA

A. Upravičenost do stanovanja

16. člen

Člani delovne skupnosti železarne Ravne, ki so v rednem delovnem razmerju, pridobijo pravico do pridobitve stanovanjske pravice po treh letih neprekinjene zaposlitve v železarni Ravne.

17. člen

Član delovne skupnosti, kateremu se dodeli stanovanje, mora za pridobitev stanovanjske pravice pred vselitvijo naložiti predplačilo v višini 36-mesečne ekonomske

najemnine, določene za stanovanje, ki mu je dodeljeno.

Predplačilo se nosilcu stanovanjske pravice vrača v obliki zmanjšane najemnine za amortizacijo stanovanja vse do časa, dokler znesek predplačila za te namene ni v celoti poračunan.

18. člen

Zaposlenim, ki še nimajo 3 let neprekinjene zaposlitve v železarni, in bi se jim vseeno dodelilo stanovanje, ter strokovnim delavcem, ki jim je bilo stanovanje zagotovljeno z razpisom ali razglasom delovnega mesta, se znesek predplačila, določen v prejšnjem členu, poveča za 50 %.

19. člen

Delavce, katerih mesečni dohodek na družinskega člana ne presega 30.000 S din, in člane ZB lahko upravni odbor oprosti delnega vplačila prispevka za stanovanje, vendar zmanjšanje ne sme presegati 50 % 36-mesečne ekonomske najemnine, določene za stanovanje, ki jim bo dodeljeno.

20. člen

Predplačila stanovanj so oproščeni delavci, ki stanujejo v stanovanjih in stanovanjskih hišah, ki bodo zaradi rekonstrukcije podjetja porušene ali izpraznjene za potrebe železarne.

B. Postopek za dodeljevanje stanovanj

21. člen

Stanovanjska komisija pri DSP mora ob vsakokratni razdelitvi za novo zgrajena stanovanja najmanj 60 dni pred vselitvijo izvršiti razpis. Razpis opravi stanovanjska komisija po sklopih obratov, upoštevajoč število stanovanj, ki po ključu, določenem v 12. členu tega pravilnika, pripada posameznemu sklopu.

Razpis, ki mora biti javno razglašen na oglasnih deskah sklopa obratov, mora vsebovati zlasti:

- število stanovanj,
- kraj, kjer so razpoložljiva stanovanja,
- velikost in kategorijo stanovanja,
- predračunsko višino najemnine in višino prispevka za stanovanje,
- rok, do katerega se sprejemajo prošnje za dodelitev stanovanj.

Po istem postopku se opravi razpis tudi za ostala izpraznjena stanovanja, s tem da je rok za razpis najmanj 30 dni pred vselitvijo. Iz razpisa so izvzeta stanovanja, določena v 7. členu tega pravilnika.

22. člen

Člani delovne skupnosti, ki si želijo pridobiti družinsko ali samsko stanovanje v roku, ki je določen v razpisu, vložijo na komunalnem oddelku železarne prošnjo, ki mora zlasti vsebovati:

- ime in priimek prosilca, delovno mesto, ki ga zaseda, in čas zaposlitve v železarni;
- družinsko stanje prosilca (število družinskih članov);
- podatke o tem, koliko družinskih članov je morebiti zaposlenih v železarni in koliko časa;
- opis dosedanjega stanovanja (površina stanovanjskih prostorov, višina najemnine);
- zdravstveno stanje prosilca in njegovih družinskih članov.



Oddih

Foto: J. Sater

Prošnji je priložiti potrdila in dokazila, s katerimi prosilec dopolnjuje svojo prošnjo.

23. člen

Če se na razpisano stanovanje v posameznem sklopu prijavi več prosilcev za stanovanja, kot je teh ob delitvi na razpolago, stanovanjska komisija pri DS SO sestavi prioriteto listo, pri kateri predvsem upošteva:

- prizadevnost pri delu,
- važnost delovnega mesta, ki ga prosilec zaseda, in njegovo strokovno kvalifikacijo,
- delovno dobo v železarni,
- zdravstveno stanje prosilca in njegovih ožjih družinskih članov,
- če je brez stanovanja oziroma ima neprimerno stanovanje,
- udeležbo v NOV in družbeno vlogo prosilca,
- število družinskih članov,
- število družinskih članov, zaposlenih v podjetju,
- dobo čakanja na stanovanje.

24. člen

Če je sklopu obratov dodeljenih več stanovanj, kot je prosilcev zanje, stanovanjska komisija pri DSP po roku, ki je določen za vlaganje prošenj za dodelitev stanovanj, razpoložljiva stanovanja po ključu, določenem v 12. členu tega pravilnika, dodeli drugemu sklopu obratov.

25. člen

Na podlagi sklepa organa, pristojnega za dodelitev stanovanja, izda stanovanjska komisija pri DSP odločbo, ki jo mora objaviti.

Zoper odločbo o dodelitvi stanovanja, ki je v nasprotju s tem pravilnikom, se lahko vloži v 15 dneh od dneva, ko je bila objavljena, ugovor na DSP.

IV. ODPOVED STANOVANJSKEGA RAZMERJA

26. člen

Stanovanjsko razmerje ima stanodajalec pravico odpovedati ob pogojih in na način, določenih v zakonu.

To določilo velja tudi za stanovanjske razmere, ustanovljene s predplačilom najemnine.

27. člen

Nosilcu stanovanjske pravice, ki si je pravico do stanovanja pridobil zaradi delovnega razmerja z železarno Ravne, stanovanjska komisija pri DSP vloži zahtevek za odpoved stanovanjskega razmerja, in sicer:

- če je delovno razmerje prenehalo z odpovedjo nosilca stanovanjske pravice,
- če je delovno razmerje prenehalo zaradi samovoljne zapustitve dela,
- po izreku ukrepa izključitve iz delovne skupnosti železarne Ravne,
- na podlagi kazenske sodbe, ki ima za posledico prenehanje delovnega razmerja po zakonu.

V naštetih primerih je mogoča odpoved stanovanjskega razmerja tistim članom delovne skupnosti, ki so manj kot 10 let redni člani delovne skupnosti po pridobitvi stanovanjske pravice.

28. člen

Stanovanjska komisija pri DSP lahko vloži zahtevek za odpoved stanovanjskega razmerja tudi v naslednjih primerih:

- če nosilec stanovanjske pravice uporablja stanovanje v nasprotju s pogodbo ali če dela škodo,
- če nosilec stanovanjske pravice kljub opominom hišnega sveta uporablja stanovanje tako, da moti druge stanovalce,
- če nosilec stanovanjske pravice več kot 3 mesece ni plačal stanarine,
- če nosilec stanovanjske pravice noče plačati dela stroškov za upravljanje, vzdrževanje in ostale splošne stroške (centralna kurjava, dvigalo, razsvetljava).

29. člen

V primeru razveze zakona ne more držati nosilec stanovanjske pravice dodeljeno stanovanje v zgradbi, ki jo je zgradila železarna Ravne. Pravico do stanovanja pa izgubi tudi razvezani zakonec, če ni v delovnem razmerju z železarno.

Za uresničevanje določil prejšnjega odstavka tega člena je treba pri dodelitvi stanovanja zahtevati od zakoncev takšen sporazum.

V. ZAMENJAVA STANOVANJ

30. člen

Nosilca stanovanjske pravice lahko zamenjata stanovanje sporazumno, če je s



»Lesena ulica«

tem soglasna stanovanjska komisija pri delavskem svetu podjetja.

31. člen

Zaposleni, ki že posedujejo stanovanja, s katerimi razpolaga železarna, pa se želijo preseliti v drugo stanovanje, morajo to svojo željo sporočiti stanovanjski komisiji pri delavskem svetu podjetja. Če stanovanjska komisija ugotovi, da je zahtevka za preselitev utemeljen, v razpisu upo-

števa stanovanje, ki ga je zasedel prejšnji stanovalec.

Delavec, ki že poseduje stanovanje, pa se na lastno željo preseli v drugo stanovanje, last železarne, mora prav tako plačati predplačilo, katerega višina je enaka razliki 36-mesečne ekonomske najemnine med stanovanjem, ki ga je zasedel in stanovanjem, ki mu je bilo dodeljeno.

VI. PRITOŽBENI POSTOPEK

32. člen

Delavec, ki mu je bila izdana odločba o dodelitvi stanovanja, pa se s to ne strinja ali meni, da je odločba v nasprotju s tem pravilnikom, lahko vloži v 15 dneh od dneva, ko mu je bila odločba izdana, ugovor.

Delavski svet železarne Ravne mora o pritožbi odločiti v roku 30 dni. Sklep delavskega sveta podjetja je dokončen.

Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

VII. PREHODNE DOLOČBE

33. člen

Za izdajanje tolmačenj in navodil za izvajanje določil tega pravilnika je pooblaščen upravni odbor.

34. člen

Ta pravilnik začne veljati od 1. naslednjega v mesecu, potem ko ga sprejme delavski svet podjetja. Z istim dnem preneha veljavnost do sedaj vloženi prošnji prosilcev za dodelitev stanovanja in se stanovanjska razmerja od tega časa dalje urejujejo po določilih tega pravilnika.

ZA VARNOST NA CESTAH

KOLESARJI

Vaša varnost je predvsem odvisna od vas samih, od vašega doslednega upoštevanja in poznavanja prometnih predpisov, ki so določeni s temeljnim zakonom o varnosti prometa na javnih cestah in drugimi zveznimi, republiški in lokalnimi predpisi.

Po splošnih določbah temeljnega zakona je kolo vozilo na dveh kolesih kot tudi vozilo na treh kolesih (tricikel), ki ima stopalke in ga premika voznik s svojo močjo.

Na sliki označeni tehnični deli — če so brezhibni — vam zagotavljajo varno vožnjo!

PROMET KOLES

Kolesar mora voziti po skrajni desni strani vozišča; če jih je več, morajo voziti drug za drugim.

Republiški predpis lahko določi, pod katerimi pogoji smeta največ dva kolesarja voziti po vozišču drug ob drugem.

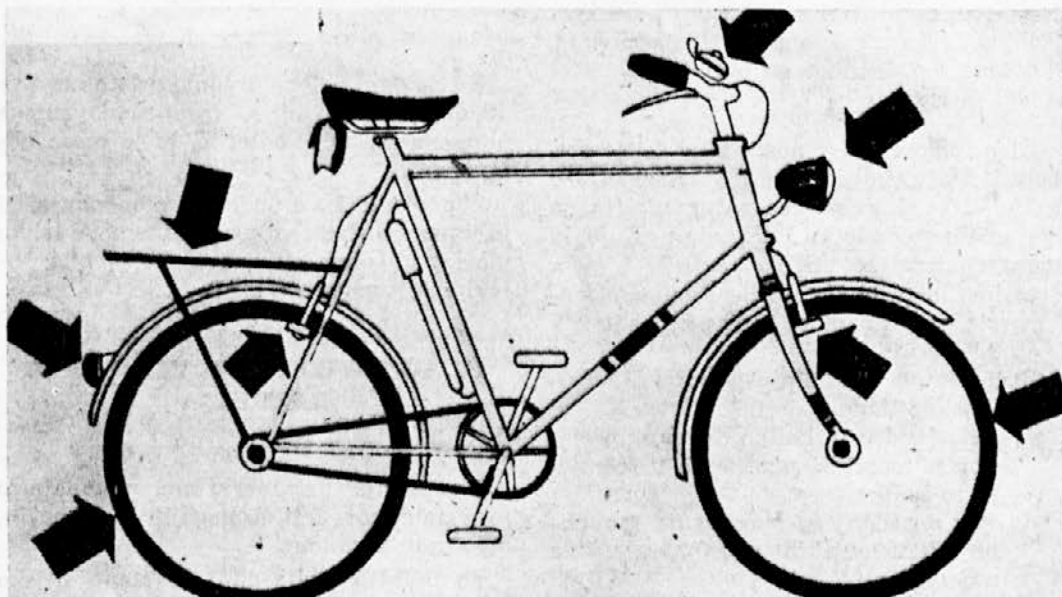
Kolesa morajo imeti v prometu na cesti na sprednji strani luč za osvetljevanje ceste, na zadnji strani pa rdeče refleksno steklo, ki je ponoči, če ga z bleščečimi lučmi osvetli motorno kolo, vidno na razdaljo najmanj 100 m.

Republiški predpis lahko določi, da morajo imeti kolesa poleg luči in svetlobne označbe iz prvega odstavka tega člena na zadnji strani tudi še rdečo luč, na pedalih pa refleksno steklo rumene barve.

NASVETI KOLESARJEM

Vozite se s kolesom le tedaj, ko poznate prometne znake in predpise, če vožnjo dobro obvladate in ko ste se prepričali, da so na vašem kolesu v redu zavore, svetlobne naprave, gume in je pravilno naravnana višina sedeža.

KOLESARJI, tudi za vas velja pravilo, kadar se peljete s kolesom, ne pijte, in kadar pijete, ne vozite!



Vse v redu za varno vožnjo

Na krmilo kolesa ne obešajte in ne vozite na njem nobenih stvari, ker vas to ovira pri varni vožnji.

Na kolesa lahko namestite prtljažnik samo zadaj in vse predmete naložite nanj. Prtljažnik ne sme biti širši od 75 cm. Na okvir kolesa lahko sicer pritrdite dolge predmete, vendar ne daljših od kolesa! Za kolo je prepovedano pritrjevati ročne vozičke.

Kadar vozite za drugim vozilom, morate voziti v primerni oddaljenosti za njim, tako da se vselej varno ustavite, če vozilo pred vami hitro zavira.

Hitro zaviranje je nevarno!

Z nenadnim in nepotrebnim zaviranjem spravlja sebe in druge v nevarnost in zavirate promet.

Vožnja s kolesom tako, da sočasno držite in vozite drugo kolo, je prepovedana!

Med vožnjo se nikoli ne držite za drugo vozilo. Držite krmilo vedno z obema rokama, noge pa imejte na stopalkah.

Vsako nepotrebno zadrževanje na vozišču je nevarno, morebitna popravila opravite zunaj cestišča.

V prometu na javnih cestah je prepovedano voziti na kolesu potnike! Izjemoma je dovoljeno voziti otroka do sedem let starosti, če je za krmilom na prednjem delu okvira pritrjen ustrezen sedež, na vilicah pa stopalke za noge.

KOLESARJENJE OTROK

Zvezni zakon ne določa minimalne starosti za kolesarja kot uporabnika javne ceste. Organi in organizacije niso enotnega mnenja glede starosti otrok-kolesarjev. Nekateri menijo, da ni mogoče pustiti otroka na cesti pred 6. letom starosti, čeprav ga spremlja odrasla oseba in je kolo primerno njegovi velikosti. Po mnenju drugih je starost 10 let prenizka za samostojno vožnjo otroka na javni cesti. Nekateri tudi menijo, da kolesa s pomožnim motorjem ne bi smeli voziti otrok pred dopolnjenim 14. letom starosti in tudi ne voziti drugega otroka na kolesu ali kolesu s pomožnim motorjem. So pa tudi predlogi, da bi morala biti dovoljena samostojna vožnja kolesa otrokom, ki so stari 8 let, ker se v nekaterih krajih vozijo v šolo.

V prometni zakonodaji sosednjih držav (ZN, Italija) minimalna starostna meja ko-



Množična udeležba na sindikalnem prvenstvu

lesarjev ni določena, izvzeta je Avstrija, ki v svoji zakonodaji določa 12 let starosti.

Glede fizične in psihične zmožnosti otrok za samostojno vožnjo koles menijo nekateri organi in organizacije, da je otrok za 10. letom starosti že zmožen za samostojno vožnjo s kolesom na javni cesti.

Pregled prometnih nesreč kaže, da so otroci večji problem kot pešci, ne pa kot kolesarji. Prometne nesreče zaradi brezskrbnega prečkanja ceste so zelo pogoste, zaradi nepravilne vožnje otroka-kolesarja pa redkejše. Zato bi morda kazalo prepustiti skrb za otroke-kolesarje staršem oziroma drugim odgovornim osebam, ki naj ocenijo in odločijo o tem, ali sme otrok s kolesom na javno cesto ali ne.

STOP — PROGA!

Na prehodih čez železniško progo vozite previdno tudi takrat, kadar vam prometni znaki dovoljujejo prost prehod. Če jih ni, pogledajte levo in desno in prečkajte progo, ko se prepričate, da vlak ne prihaja. Če so pred železniškim prelazom spuščene zapornice, če utripa rdeča luč, če gori rdeča luč ali slišite zvočne znake, se morate ustaviti pred preходом — VLAKE PRIHAJA!

SPREMEMBA SMERI

Če želite spremeniti smer vožnje, morate pogledati nazaj in se prepričati, ali ne prihaja neposredno za vami kakšno vozilo, nato pogledati naprej in se prepričati, ali vam ne vozi kakšno vozilo nasproti. Ko ste se prepričali, da je cesta prosta, pokazite z roko, kam želite, šele nato previdno zavijte. Z neprevidno in naglo spremembo smeri vožnje spravljate v nevarnost sebe in druge.

Če zavijate desno, vozite po skrajni desni strani vozišča z iztegnjeno desno roko. Če zavijate na levo, pokazite z levo roko, da boste zavili na levo polovico desnega vozišča in tako prevozili križišče. Na primer-nem mestu v križišču morate počakati in pustiti mimo vozila, ki vam vozijo nasproti.

Če s prometnimi znaki ni drugače določeno, morate v križišču pustiti naprej vozila, ki se vam bližajo z desne. Če privozite s stranske ceste na glavno (prednostno) cesto, nimate prednosti, zato POČAKAJTE!

PREHITEVATI in voziti mimo ustavljenih ali parkiranih vozil smete samo, če ne ovirate vozil, ki vozijo nasproti, in če je na cesti dovolj prostora. Pred tem morate drugim voznikom pokazati pravočasno z roko vašo namero.

Če vas je drug voznik opozoril, da vas bo prehitel, se morate pomakniti čimbolj na desno in ne smete povečati hitrosti. Kolesarjem ne priporočamo prehitevanja motornih vozil. Če pa že prehitevate, morate biti posebno previdni, ker ne morete doseči večje hitrosti!

V PROMETU SPOŠTUJTE PRAVICE DRUGIH, PRI UVELJAVLJANJU SVOJIH — BODITE OBZIRNI!

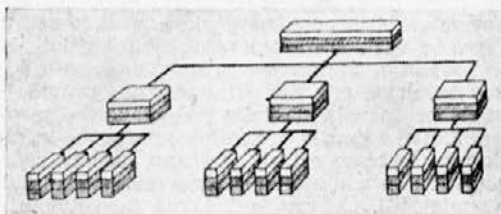
G.

Janez Žnidar

ORGANIZACIJSKI BREVIR

O DAJANJU PRISTOJNOSTI

Razčlemba nalog gre, kot smo videli, od zgoraj navzdol in pelje k vedno ožje določenim posameznim nalogam. Tem nalogam morajo ustrezati pristojnosti in odgovornosti. To povezavo predstavlja slika 1.



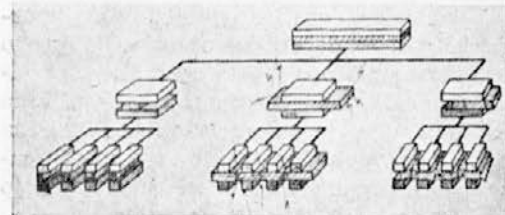
Slika 1 — velikost belih kvadratov ustreza obsegu nalog. Pristojnosti se skladajo z nalogami. Odgovornost se ujema s prevzetimi nalogami in pristojnostmi

Nepravilna razdelitev pristojnosti more nastati na tri načine:

— Predstojnik daje premajhne pristojnosti svojim sodelavcem. Želi odločati o vsem sam!

— Sodelavec si prilašča pristojnosti na račun svojih tovarišev.

— Razjasnitev pristojnosti je izostala. Vse obvisi nerešeno!



Slika 2 — preozke pristojnosti so napaka. V primeru z nalogami preširoko odmerjene pristojnosti pripeljejo do trenj. Nejasne pristojnosti povzročajo negotovost

Drugemu in tretjemu primeru se na določeni stopnji lahko izognemo z jasno razmejitvijo nalog in pristojnosti.

Težji je prvi primer. Premajhno dajanje pristojnosti sodelavcem je ena izmed pogostih poklicnih bolezni predstojnikov. Kdor je tej bolezni podvržen, naj ima pred očmi besede generala Marshalla: »Vodenje je dajanje pristojnosti.«

Pravilno dane pristojnosti so za predstojnika najboljše sredstvo, da se znebi rutinskega dela in si pridobi čas za važnejša vprašanja. S tem podpira zavest odgovornosti svojih sodelavcev in jim povečuje veselje do dela.

Z dajanjem pristojnosti pa si predstojnik delno omejuje možnosti delovanja, in sicer tako, da ne more nič več posegati neposredno, temveč samo posredno prek sodelavcev v območje, za katerega so ti pristojni in odgovorni.

Drugače je z odgovornostjo. Celotne odgovornosti ne moremo prenesti, ker je ta nedeljivo povezana s prevzeto nalogo. Od svoje celotne naloge more predstojnik del nalog prenesti na svoje sodelavce skupno z ustreznimi pristojnostmi, celokupna odgovornost pa ostane predstojniku. Vsakdo ve, da dober predstojnik jamči za svoje sodelavce, prevzame odgovornosti navzgor za njihove posle, razen če delajo malomarno ali v nasprotju z navodili.

Pristojnosti navzdol sme in mora dajati predstojnik, njegova odgovornost pa zato ne bo nič manjša. To je vzrok, zaradi katerega zahteva delovno mesto predstojnika celega moža, moža, ki pristojnosti daje, celotno odgovornost pa kljub temu prevzame nase.

Pravilo tri se torej glasi:

Pravilne, jasno označene, dane pristojnosti zagotavljajo predstojniku čas za njegove prave naloge in istočasno vzbujajo zavest odgovornosti pri sodelavcih. Polna odgovornost za ves obseg nalog pa ostane predstojniku.

Predstojniku postavljamo tu naslednja vprašanja:

Sem dal svojim sodelavcem zadostne pristojnosti? Ali pustim sodelavcem tako daleč, kot je mogoče na njihovem delovnem področju samostojno odločati? Izkoristijo sodelavci svoje pristojnosti ali jih moram k samostojnejšemu delu prebuditi? Mi po-

stavlja vprašanja, ki bi jih lahko sami rešili? Ali se izogibam temu, da bi dajal nasprotno ukaze, če je moj sodelavec v okviru pooblastil nekaj odredil? Se popolnoma zavedam svoje velike odgovornosti? Sem notranje pripravljen, da jo v celoti sprejemem, ne da bi hotel o vsem sam odločiti?

O URADNI POTI

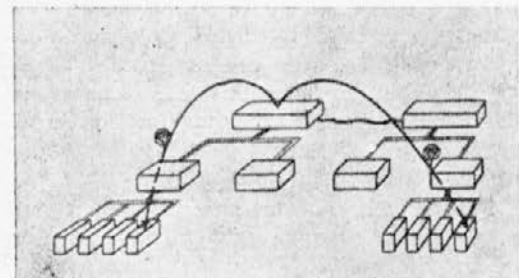
V običajnih grafično predstavljenih organizacijskih načrtih gre od vrha preko več vmesnih stopenj črta od vsakega spodnjega mesta. Ta črta, ki spaja predstojnika in sodelavce, je tako imenovana uradna pot. Celota pokaže v širino in globino razčlenjeno organizacijsko strukturo, ki jo označujemo kot linijsko organizacijo.

Uradne poti se je treba držati. To osnovno pravilo velja za vsako organizacijo. Ta zahteva je nastala zato, ker je le tako mogoče zagotoviti najvažnejšo osnovno zahtevo vsake organizacije — enotnost vodenja. Kjer se nihče ne drži uradne poti, kjer se ukazuje križem kražem, je enotno vodenje nemogoče. To velja tako za podjetja kot celoto, kot tudi za vsak posamezen oddelek, delavnico in pisarno. Za predstojnika pomeni držati se uradne poti:

— da se ne vtika v pristojnostno območje svojih tovarišev,

— da v svojem pristojnostnem obsegu ne preskakuje vmesnih instanc, temveč razdeljuje svoje odredbe navzdol od stopnje do stopnje.

Prav tako napačno kot obiti uradno pot je tudi, če se je preveč togo držimo. Uradna pot velja za odredbe, sklepe in naročila določenega pomena, ne pa za vse malenkosti, zlasti ne za kratka sporočila, naznanila (obvestila) in podobno. Tudi pri reševanju važnih vprašanj je včasih čas prekratek, da bi se lahko držali polne uradne poti. Noben predstojnik ne sme npr. neprizadet gledati, kako se nekaj skazi samo zato, ker ni dovolj časa, da bi priskrbel pomoč po redni uradni poti.

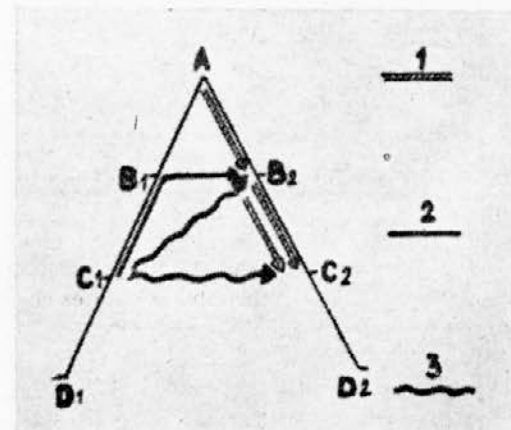


Slika 3 — predstojnik ne sme preskočiti niti vmesnih instanc niti ukazovati v drugih oddelkih, temveč se mora pri svojih odredbah držati uradne poti

Če je predstojnik že obšel uradno pot, potem je njegova dolžnost, da o tem obvesti preskočeno instanco. Če obvestilo opusti, ima lahko vsako izogibanje uradne poti naslednje posledice: avtoriteta predstojnika, ki je pod njim, je zmanjšana, preskočene instance so negotove; nastanejo osebna trenja, sodelovanje je moteno.

Uradna pot nikakor ne izključuje tega, da bi dva oddelka ne mogla in ne morala med seboj sodelovati. Preko teh direktnih križem in kražem tekočih zveznih linij — »prometnih poti« — pa se ne delijo ukazi in navodila, temveč le sporočila, predlogi in pojasnila.

Če bi se v vseh zadevah dnevne rutine togo držali uradnih poti, bi bila to nevzdržna obremenitev višjih predstojnikov in nastopila bi birokratska odrevenelost. Za razbremenitev predstojnikov obstajajo možnosti, ki jih kaže slika 4.



Slika 4 — uradne poti se je treba držati pri vseh važnejših vprašanjih, kot pri naročilih in navodilih. Tekoča strokovna vprašanja se lahko uredijo neposredno na pristojnih mestih. Sporočila, pojasnila, predlogi itd. se lahko, če je predstojnik sporazumen, prenesejo neposredno na tretjega

Vprašanja manjše važnosti se lahko npr. na predlog C_1 preko B_1 uredijo z B_2 , ne da je skupni predstojnik A s tem obreme-

Inž. Jože Rodič

VESTI IZ ANGLIJE

Letos mi je upravni odbor že drugič odobril udeležbo na redni letni konferenci in strokovnem posvetovanju evropskega združenja za kontrolo kvalitete, ki je bilo v začetku junija v Londonu.

»Pot v London je prav lep izlet,« to je prva in med mnogimi ljudmi najpogostejša, če že ne edina ugotovitev. Ne morem temu oporekati. Res je tako potovanje lepo in človek ga nekako ne hote čuti kot nagrado. Udeležba na takih mednarodnih posvetovanjih, simpozijih in podobnih shodih je žal tudi precej draga stvar. Ali je tudi koristna in upravičena?

Edino, kar človek lahko za vplačan denar s take poti prinese, so informacije, nekaj novega znanja in razširjeno obzorje. O vrednosti vsega tega se da vedno precej razpravljati, razpravljanje pa je seveda osnovano le v primeru, če so prinesene informacije poznane. Prav gotovo je potno poročilo za običajnim razdelilnikom preskopa informacija.

Oba naša Fužinarja dajeta lepe možnosti za posredovanje širših informacij poleg ožjih strokovnih poročil predvsem zato, ker ju ljudje iz železarne res z zanimanjem prebirajo. Poslužil se bom teh možnosti in z nekaj članki skušal opravičiti svoje potovanje z informacijami o tem, kakšni so problemi kvalitete v svetu in kje smo mi v teh problemih.

Na splošno je že precej znano, kakšen je pomen raznih konferenc in strokovnih posvetovanj. V glavnem ta, da se na posvetovanju zberejo strokovnjaki določenega strokovnega področja in pridejo tako do medsebojnih stikov in osebnih poznanstev, ki pomenijo vedno tesnejše vezi. Niso več samo politiki tisti, ki se zavedajo, da brez neposrednih osebnih stikov sploh ne gre več. Glavno, kar opravičuje udeležbo in vabi na taka posvetovanja, je tisto, kar ni zajeto v programu predavanj in diskusij. Če bi se ozirali samo na seznam referatov, bi se marsikaterega posvetovanja sploh ne udeležili. Čeprav je bilo na posvetovanju v Londonu 27 referatov, gotovo ni bilo mogoče priveditju izbrati tih s tako srečno roko, da bi vsak od 450 delegatov iz Evrope, Amerike in Japonske slišal vsaj eno predavanje prav s svojega področja dela. Prav go-

njen. Tekoča strokovna vprašanja lahko uredi C_1 , če je B_1 s tem sporazumen, direktno s C_2 ali B_2 . Osnovne odredbe pa morajo nasprotno vedno iti do vrha po uradni poti, in to tudi takrat, če jih je sprožil B_1 ali C_1 .

Zato si zapomnimo pravilo štiri

Uradno pot moramo uporabiti za razdelitev naročil, zapovedi kot tudi za važnejša obvestila. Če moramo v nujnih primerih napraviti kdaj izjemo, moramo o tem instance, ki smo jih obšli, takoj seznaniti. Manj važna vprašanja lahko sporazumno s predstojnikom rešimo direktno izven uradne poti.

Za predstojnika so postavljena naslednja vprašanja:

Ali se držim uradne poti sam v vseh važnejših vprašanjih, če je to le mogoče? Ali takoj seznanim instance, ki sem jih obšel, če izjemoma posežem mimo njih na nižje mesto? Se držijo moji sodelavci, posebno moji ožji, prav tako uradne poti? Ali se na območju, za katerega sem pristojen, držijo preveč birokratsko uradne poti tudi pri nepomembnih zadevah? Ali morda lahko zmanjšam svojo delovno obremenitev, če dam svojim sodelavcem več svobode za reševanje nalog po neposredni poti?

(Nadaljevanje sledi)

tovo pa je vsak udeleženec v spisku prisotnih našel vsaj nekaj strokovnjakov iz drugih držav, ki delajo na istem področju kot on in rešujejo podobne probleme. Za izmenjavo mnenj in vzpostavljanje osebnih stikov pa je bilo vsak dan po končanih predavanjih dovolj možnosti.

Ob takih priložnostih so vedno prirejene tudi najrazličnejše razstave, med katerimi je bila posebno pomembna razstava raznih publikacij o kontroli in zagotavljanju kvalitete ter o organizaciji. Tako sem imel priložnost videti in izbrati izredno zanimiva strokovna poročila raznih združenj, referate, elaborate o posameznih problemih, skripta za vzgojo kadrov itd., kar drugače sploh ni dosegljivo. Udeleženci posvetovanja in člani združenja lahko za svoja podjetja nabavijo tudi vse to gradivo. Tak način je najboljša selekcija strokovne literature.

Naj omenim še nekaj, kar je v zvezi s takimi posvetovanji: vedno se pojavi kaka zanimiva možnost, da se v prostem času navežejo tudi stiki, ki nimajo sploh nikakršne zveze s posvetovanjem samim. Tako sem tudi jaz našel med bivanjem v Londonu možnost za osebne stike in ogled raziskovalne dejavnosti v okviru BISRA. To mi je kot metalurškemu raziskovalcu pomenilo celo več od celotnega programa posvetovanja, na katerega sem v London prišel. Oboje sem prav lahko skombiniral.

Prav zato bom najprej na kratko opisal ta del in šele pozneje vsebino posvetovanja o kontroli kvalitete.

Obisk pri BISRA v Londonu in Sheffieldu

BISRA (The British Iron and Steel Research Association) je ena od najvzornjših svetovnih inštitucij na področju metalurških raziskav. Od drugih se nekoliko razlikuje predvsem po svojem organizacijskem sistemu in po ekonomičnosti raziskovalnega programa.

Raziskovalni inštitut je s svojo raziskovalno aktivnostjo v letu 1966 ustvaril dohodek Lstg 1.821,014 (to je 6.373 milijonov S din). To je zadostna izkaznica! Strokovni stiki s tako organizacijo nam lahko mnogo pomagajo. Ko so

vzpostavljeni, jih je treba vzdrževati in »negovati«.

Področje udejstvovanja BISRA obsega:

- železarstvo,
- jeklarstvo,
- mehansko obdelavo,
- inženiring in energetiko,
- metalurški sektor (razvoj in raziskave jekel ter njihovih lastnosti),
- operacijska raziskovanja.

Celotno delo je razdeljeno na posamezne sektorje in področja, na vsakem področju pa delajo dobro organizirane in med seboj povezane raziskovalne skupine. Vsaka raziskovalna grupa ima svojega vodjo, člana in sekretarja. Na tak način razvijajo maksimalno učinkovitost pri delu. Poseben oddelek se ukvarja s planiranjem, povezovanjem in s terminskim usklajevanjem raziskav.

V konkurenci s podobnimi ustanovami je glavno orožje BISRA učinkovitost in terminska točnost izvrševanja raziskovalnih projektov in raziskovalnih nalog z najkrajšimi možnimi roki. Zato so se posebej posvetili študiju metode in organizacije raziskav. Na osnovi podrobnih študij so v letošnjem letu uvedli za vse raziskovalne naloge in projekte planiranje dela po metodi ugotavljanja kritične poti (modificirana PERTH metoda). Po metodi z ugotovitvijo kritične poti lahko natančno zasledujejo in primerno regulirajo potek raziskave. To jim omogoča tudi najprimernejše usklajevanje in kolikor mogoče enakomerno obremenjevanje kapacitet delavnic, laboratorijev in raziskovalcev obenem z garantiranjem rokov. Za projekte in naloge, ki so po svoji pomembnosti prioritetenega značaja, morajo biti vsi, ki delajo na relaciji kritične poti, razbremenjeni drugih del v tolikšni meri, da izvrševanje kritičnih nalog ni ovirano, ker je trajanje raziskave odvisno od njih. Ostali, ki so na stranskih ali boljše rečeno na nekritičnih vejah raziskovalnega dela, pa imajo proste kapacitete in lahko sprejemajo dodatne naloge in zadolžitve. To planiranje zelo resno in dosledno izvajajo, ker jim je omogočilo veliko povečanje raziskovalne produktivnosti. Glavno vodilo jim je, da mora raziskava biti kratka in učinkovita, ter se ne sme na škodo interesov pretvoriti v nepotrebno izživiljanje, še manj pa dovoljuje tako imenovane brezizgledne raziskave, ki niso resno sprogramirane in se izvajajo nesistematično.

Naj omenim le nekaj glavnih letošnjih raziskovalnih projektov.

1. Jeklarski sektor

raziskuje jeklarsko tehnologijo, razvija nove jeklarske procese in tehnike ter išče poti k izboljšanju obstoječih.

1.1 Izdelava jekla z razpraševanjem (Spray Steel making)

Curek grodlja, ki prihaja na primeren način iz plavža, razpršijo z reguliranim vpihovanjem kisika.

Z raziskavo so začeli v maju 1966 in do konca leta so na ta način izdelali že nad 50 poizkusov in dobili 10 ton tako rafiniranega jekla. Pri tem so dosegli hitrost proizvodnje jekla 36 ton/h (konstruirala se že industrijska naprava za 50 t/h) ter izdelali jekla z različnimi vsebnostmi ogljika od 0,02 % do 1,2 % z natančnostjo $\pm 0,05$ % C.

Iz tega jekla so vtili ingote do 4 tone in dosegli zadovoljivo kvaliteto.

1.2 Postopek s tekočim gorivom, kisikom in starim železom

Raziskave na tem področju izvaja BISRA v jeklarni Dorman Long Ltd. v 80-tonskem loncu. Industrijska naprava bo gotova v letošnjem poletju. Za tok plinov so izvedli številne modelne poizkuse. V širši kooperaciji so razvili ustrezne gorilce.

1.3 Uporaba kisika v 30-t elektro obločni peči brez tvorbe dima

Namesto normalnega kopja za vpihovanje kisika uporabljajo gorilec za olje in kisik. Razvojno delo se izvaja v River Don Works. Uspešno izvedeni poizkusi kažejo možnost uvedbe take tehnike namesto instalacijskih naprav za čiščenje dima pri izdelavi ogljikovih in malo legiranih jekel.

Ta način pri izdelavi nerjavečih jekel ni pokazal uspeha, ker ni bilo mogoče doseči vse-

nosti ogljika pod 0,06 %. Ostalo je še nekaj možnosti za rešitev tega problema.

1.4 Taljenje in rafinacija predreduciranih peletov železne rude

Peleti vsebujejo majhen delež nereduciranih železovih oksidov, ki reagirajo z ogljikom med taljenjem in povzročajo stalno rahlo kuhanje.

1.5 Konvertorski postopki s kisikom

Na tem področju intenzivno delajo na razvoju in tehničnih izboljšavah LD, LDAC in Kaldo postopkov.

1.6 Kontinuirano litje

Raziskave so namenjene razvoju in najboljšemu prilagajanju kontinuiranega litja ciklusu proizvodnje jeklenih trakov.

1.7 Čistost jekla

To je eden najvažnejših raziskovalnih projektov, ki vključuje študij obnašanja dezoksidacijskih produktov v tekočem jeklu. Vzorce jemljejo iz curka, iz ponovce, med litjem in iz kokile. Obenem jemljejo vzorce ognjestalnih gradiv na različnih mestih. Zasledujejo količino, velikost, obliko, sestavo, razporeditev vključkov in kisika. Iz vsakega ingota vzamejo po 50 vzorcev, ki jih pregledajo na optičnem mikroskopu, televizijskem kvantitativnem analizatorju (quantimet) in na mikrosondi.

Do sedaj so ugotovili, da je količina stabilnih oksidov v kopeli med taljenjem in rafinacijo zelo majhna. Glavni tip vključkov predstavljajo majhni ($3-5 \mu$) železo-manganovi oksid-sulfidi, ki se izločajo med strjevanjem. Dezoksidacija s silicijem v kopeli ali ponovci povzroča izločanje vključkov, ki se približujejo sestavi »spessartita«, ki vsebuje 20–30 % Al_2O_3 , 30–45 % MnO in 30–50 % SiO_2 z manjšimi količinami kristobalita. Visoko vsebnost Al_2O_3 so pripisovali prisotnosti 1,8 % Al v uporabljenem ferossiliciju. Med litjem se dogajajo le malenkostne spremembe v sestavi.

Posebna raziskovalna grupa dela samo na razvoju metode ocenjevanja čistosti jekla in identifikacije vključkov, pri čemer se poslužuje optične mikroskopije, makroskopskega ocenjevanja in avtomatičnega štetja ter kvantitativnega ocenjevanja vključkov. S statističnimi metodami ugotavljajo zanesljivost oziroma napake določanja po posameznih metodah.

V zvezi s sektorjem fizikalnih raziskav razvijajo tudi avtomatizacijo ultra zvočnega pregledovanja čistosti jekla. Posebna raziskovalna naloga je ultra zvočno pregledovanje v vročem stanju na progi in valjarni. Na tem področju razvijajo naprave za določene potrebe interesentov in jih tudi praktično uvedejo v proizvodnjo in preizkušajo.

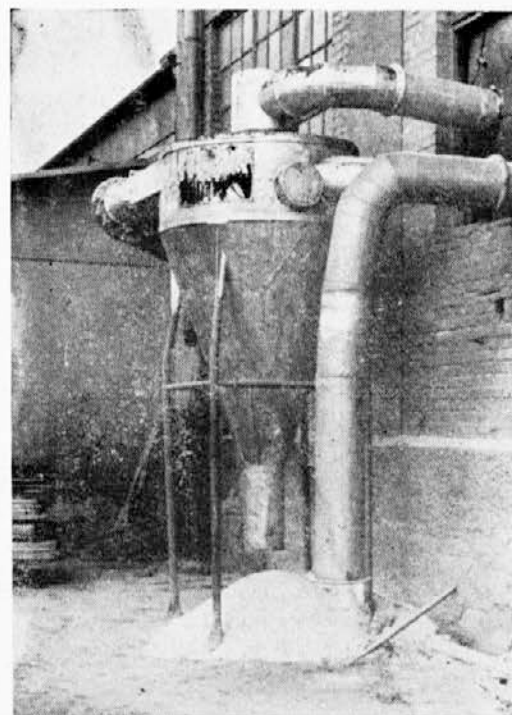
Opomba: Ker je prav ta tema raziskovanja tudi pri nas nekako najbolj aktualna, sem opisal delo pri BISRA nekoliko podrobneje, da bi si lažje predstavljali, kako tečejo take raziskave drugod in kaj je potrebno za ugotavljanje geneze vključkov. Lahko rečem, da pri nas še daleč nimamo te možnosti, saj nimamo za to potrebnih aparatov, pa tudi ne kapacitet. En inženir v metalografiji nikakor ne zmore obvladati poleg obsežne tekoče kvalitetne kontrole še vseh potreb v zvezi z najrazličnejšimi raziskavami, ki vsaka posebej zahteva poglobljen študij. Pri takih pogojih in možnostih ne moremo pričakovati ugotavljanja geneze vključkov, kakor si to želijo naši jeklarji, ampak lahko le ločimo bolj ali manj čisto jeklo. Morda bi bil storjen velik korak naprej, če bi si vse tri slovenske železarne skupaj nabavile mikrosondo, ki ne bi služila samo tem, ampak še mnogim drugim potrebam.

1.8 Izdržljivost kokil

Na tem področju posebna raziskovalna grupa sistematično ugotavlja vplivne faktorje, od katerih je odvisna izdržljivost kokil. Na tej osnovi so izdelana priporočila za uporabo kokil in v jeklarnah je uvedena kontrola izpolnjevanja teh priporočil. Tekoče zbirajo podatke iz proizvodnje.

1.9 Preoblikovalnost nerjavnih jekel v vročem stanju

Na tem področju so s preizkušanjem nateznih in žilavostnih lastnosti v vročem stanju prišli do osnovnih informacij o preoblikoval-



Lijak in pol

ni sposobnosti med valjanjem in do najugodnejših temperaturnih območij.

V okviru te naloge ugotavljajo vplive oligoelementov pri avstenitnih nerjavnih jeklih tipa 304 (18-8).

Zanimiva je ugotovitev, da je svinec eden od najpogostejših spremljajočih elementov in da že vsebnost nad 0,002 % Pb znatno poslabša duktilnost takega jekla v vročem stanju, v območju nižjih temperatur pa celo vsebnost 0,10 Pb ni pokazala škodljivih vplivov. Običajna vsebnost Pb kot oligoelementa v teh jeklih je 0,002–0,005 %. Raziskujejo še vplive različnih stopenj napetosti in hitrosti deformacij. Če bodo prvi rezultati potrjeni, bo treba šarže z višjim svincem valjati pri nižjih temperaturah v okviru možnega temperaturnega intervala.

Podobne raziskave izvajajo tudi z jeklom tipa 310 (prokron 19), ki je pri valjanju večkrat zelo problematično.

2. Sektor mehanske obdelave

V tem raziskovalnem sektorju so zajete vse vrste predelave in obdelave jekla, prevleke, platiniranje in vsi postopki v zvezi z izdelavo pločevine in trakov. V okviru sektorja so posebne raziskovalne grupe za kovanje, valjanje, vlečenje in druge postopke. V ta sektor so vključene tudi raziskave v zvezi s procesno kontrolo na tem področju, razvoj naprav in merilnih instrumentov ter raziskovanje lastnosti v zvezi s predelovalnimi postopki.

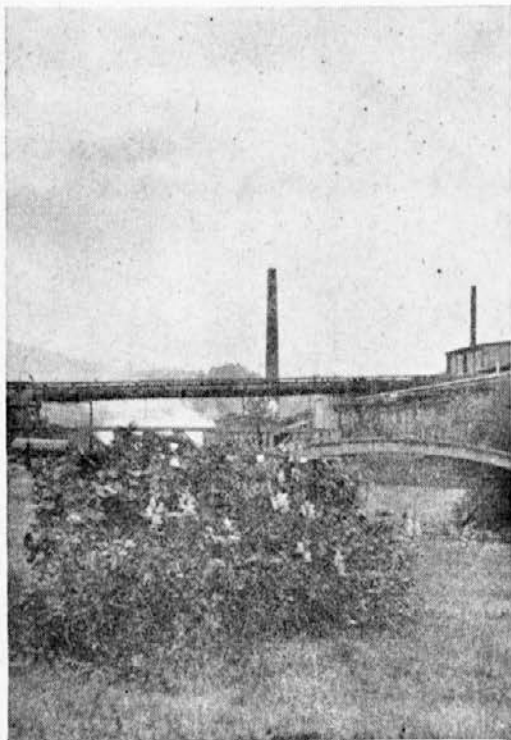
Na področju kovanja posvečajo posebno pozornost razvoju novih in dopolnilnih metod ogrevanja, ki so zelo perspektivne zaradi izboljšanja kvalitete, še bolj pa zaradi povečanja produktivnosti. Nekaj primerov.

2.1 Kovanje

Pri kovanju je mogoče proizvodne stroške močno znižati ob istočasnem izboljšanju kvalitete, če se zmanjša število vročin oziroma dogrevanje med kovanjem. To velja predvsem za visoko legirana jekla, ki zahtevajo veliko število vročin zaradi omejenega temperaturnega območja. Tudi celotna tehnologija in organizacija dela v kovačnici bi se s tem bistveno poenostavila. Večkratnemu ogrevanju med kovanjem pa se pri klasičnem — obstoječem načinu dela ni mogoče izogniti.

Raziskava uporabnosti grelcev z infra rdečimi žarki, ki so montirani na stiskalnicah in kladih, kaže pot k rešitvi teh problemov. Takki grelci z usmerjenim snopom žarkov preprečujejo izgube toplote ali pa dogrevajo jeklo med kovanjem.

S takim načinom bi tudi kovanje dobilo značaj kontinuiranega postopka, kar bi izredno povečalo produktivnost in omogočilo enakomernjšo kvaliteto kovanega jekla. To je perspektivni program raziskav na področju raz-



Pred dežjem

voja kovaške tehnike. Že v kratkem času pa raziskave obetajo možnosti pomembnih prihrankov z uvedbo improvizirane tehnike dogrevanja z infra rdečimi žarki. Že z uvodnimi industrijskimi poizkusi pri kovanju ingotov s premerom 200 mm na gredico kv 100 mm so dosegli dvakrat počasnejše toplotne izgube. Razen tega so dosegli po vsej dolžini palice enakomernejšo temperaturo v mejah 200°C. Sedaj prehajajo v drugo fazo raziskave — na konstrukcijsko izvedbo močnejšega in učinkovitejšega grelca.

Posebne skupine delajo še na mnogih drugih temah razvoja kovaške tehnike.

3. Sektor za inženiring in energetiko

opravlja delo na razvoju investicijske opreme, modernizacije postopkov in naprav pri vzdrževanju, toplotni tehniki, konstrukciji peči, transportu in na področju energetike ter avtomatizacije.

Zanimive so raziskave, v katerih primerjajo z modelnimi poizkusi različne konstrukcije valjarniških ogrevalnih peči in na osnovi analize tokov ogrevalnih plinov ugotavljajo učinkovitost ogrevanja, usmeritev in sploh konstrukcije gorilcev.

Raziskujejo tudi uporabo votlih opek v zvezi s toplotno tehniko pri ogrevalnih pečeh in ponovcah za odplinjevanje jekla. V tesni povezavi z jeklarskimi raziskavami so raziskave ognjestalnih gradiv z razvojem in raziskovanjem konstrukcije peči, s toplotno tehniko itd. Posebno področje je namenjeno problemom tipizacije.

4. Metalurški sektor

Raziskovalni projekti in naloge obsegajo področje kvalitete in lastnosti jekel in jeklenih izdelkov. Pri tem so vključene vse fizikalne, mehanske, kemične in tehnološke lastnosti.

V tem sektorju so dali v zadnjih letih poseben poudarek komercialni uporabi nekaterih najbolj uspešnih raziskovalnih projektov. Tak primer je npr. razvoj elektro žilindrinega postopka, ki je zaradi zanimivosti podrobneje opisan v posebnem poročilu.

Nekaj važnejših raziskav.

4.1 Čisto jeklo za kroglične ležaje

Raziskave so usmerjene v ugotovitev tehnoloških prednosti čistega jekla.

Pri jeklu En 31 s sestavo 1% C in 1% Cr za kroglične ležaje, izdelane z vakuumskim odplinjevanjem, so raziskovali vpliv petih različnih postopkov sekundarne rafinacije na lastnosti jekla. Pri tem so ob različnih delovnih pogojih preizkušali elektro žilindrin postopek pretaljevanja, vakuumsko oblačno rafinacijo in vakuumsko indukcijsko taljenje.

Kvantitativna analiza vključkov in številni mehanski, statični in predvsem dinamični preizkusi so pokazali, da je imel elektro žilindrin postopek v nekaterih primerih celo prednost (odstranjevanje vseh nečistoč sulfidnega tipa), sicer pa je bil enakovreden drugim, precej dražjim postopkom.

4.2 Razogljčenje

Letos so začeli v kooperaciji s trinajstimi zainteresiranimi podjetji izvajati sistematične statično planirane raziskave za ugotavljanje vplivnih faktorjev, ki povzročajo razogljčenje jekla pri ogrevanju. Po predvidevanju bo ta del raziskav zaključen do konca leta 1967, nakar bo sledila druga faza z uvajanjem ukrepov na osnovi rezultatov raziskave.

Vzporedno že sedaj tečejo raziskave v zvezi s projektom hitrega ogrevanja gredic na temperaturo vroče predelave.

4.3 Kemijske analize

V zvezi z razvojem na področju jeklarstva razvijajo številne moderne tehnike, avtomatizirane in zelo natančne aparature za hitro in kontinuirano ali polkontinuirano analiziranje posameznih elementov med procesom za določene specifične potrebe.

4.4 Konstrukcijska jekla

Obširne raziskave so izvršene v zvezi z razvojem in zagotavljanjem lastnosti t.i. konstrukcijskih jekel z zmanjšano količino perlita. Ta jekla so utrjena z dodatki mangana in nioba ter se odlikujejo z odlično kombinacijo trdnosti, žilavosti in varivosti pod pogojem pravilne in kontrolirane tehnike valjanja.

4.5 Prelomna žilavost

Pri visokotrdnih jeklih je odločilna t.i. prehodna temperatura žilavosti. Take lastnosti so vedno bolj zahtevne predvsem pri nekaterih vrstah Ni — Cr — Mo — V jekel. V raziskavi so ugotovili glavne vplivne faktorje, ki odločajo o žilavosti in prehodni temperaturi.

V zvezi z izboljšanjem žilavosti raziskujejo različne termomehanske postopke. Znano je namreč, da mikrostruktura predstavlja pravi tisti faktor, ki najmočneje vpliva na žilavost jekla. Zato so dolgo študirali t.i. »ausforming« proces. Prav v tem so velike možnosti za izboljšanje žilavosti. Najuspešnejša uporaba teh postopkov je na področju orodnih jekel.

Analogno omenjenemu postopku so razvili »izoforming« postopek, pri čemer že samo ime pove, da poteka deformacija v temperaturnem območju izotermne bremene, kar je posebno ugodno pri perlitnih jeklih. Pri tem se le nekoliko izboljša trdnost, močno pa se poveča žilavost.

Ti postopki so zelo zanimiv pri vlečenju žice.

4.6 Kemijski oddelek

metalurškega sektorja se ukvarja s korozijo jekel, z zaščito in razvojem zaščitnih prevlek. Ta oddelek tesno sodeluje z ekipo elektro žilindrinega postopka, pri čemer razvijajo metode za hitro analizo žilindre in študirajo kemijske reakcije, ki so osnova postopka.

4.7 Fizikalni oddelek

ima v sodelovanju z drugimi oddelki in sektorji nalogo razvijanja merilne tehnike, metodike na fizikalni osnovi in defektoskopije.

5. Sektor za operacijske raziskave

Operacijsko raziskovanje predstavlja razmeroma mlado aktivnost, ki pa se zelo razširja in od uspeha do uspeha zelo uveljavlja. Te raziskave služijo kot pomoč pri kakršnem koli vodenju, ker dajejo zanesljivo osnovo odločitvam. To področje obsega metodiko in študij dela, organizacijo raziskav ter uporabo vseh vrst matematičnih in statističnih tehnik. Velike uspehe dosega ta sektor pri dolgoročnejšem planiranju, analizah investicij, analizah in optimalizaciji zalog in razvoju splošnih organizacijskih sistemov za potrebe svoje organizacije in posameznih industrijskih podjetij.

Sektor se uveljavlja na novih področjih udejstvovanja in v zadnjem času tudi pri reševanju socialnih in personalnih problemov podjetij. Delo tega sektorja je namenjeno raz-

vijanju tehnike operacijskih raziskav, še bolj pa uvajanju te tehnike v reševanje industrijske problematike.

Posebno področje tega sektorja predstavlja statistični servis, ki pomaga in svetuje pri statističnem planiranju raziskav ter pri analizah rezultatov.

BISRA je bila med prvimi uporabniki elektronskih računalnikov na področju raziskav in industrijsko razvojnega dela. Seveda z naraščanjem potreb postane računalnik kmalu premajhen. To se je zgodilo BISRA že dvakrat. V lanskem letu so nabavili računalnik — sistem ICT 1905, ki je poleg velike kapacitete še predviden za postopno razširjanje.

Sektor ima v svojem sestavu 65 uslužbencev z visokošolsko izobrazbo. V strukturi tega sestava odpade 60% na matematike. Na drugem mestu so ekonomisti, ostali del pa sestavljajo inženirji različnih strok, ki predstavljajo vmesni člen med raziskovalci posameznih področij ter programerji in operatorji pri računalniku. Ti strokovnjaki morajo oblikovati strokovne probleme na tak način, da bodo najprimernejši za učinkovito reševanje v računalniku.

Delo te močne skupine raziskovalcev je razdeljeno po dejavnostih:

- 5.1. — čisto matematično in matematično-statistično področje,
- 5.2. — osnovne — bazične raziskave in metodika analiz,
 - socialno personalni problemi,
 - ekonomske analize (stroški, dobiček, produktivnost),
- 5.3. — planiranje in analize z izdelavo ekspertiz po potrebi,
 - analize z upoštevanjem psiholoških faktorjev,
 - sistemi vrednotenja del z uporabo računalnika,
 - operacijske raziskave (v ožjem smislu, npr. linearno in konveksno planiranje, dinamično programiranje, analize kritične poti itd.),
- 5.4. — analiziranje vnaprej s predvidevanjem raziskav ali proizvodnje.

Zaradi zanimivosti in aktualnosti tega področja bom podrobneje operacijskih raziskav obdelal podrobneje v posebnem poročilu.

6. Razvojno-informacijski servis

Posebni oddelek se ukvarja s problematiko sistematičnih informacij in učinkovitega publiciranja raziskav.

Izdelan imajo poseben sistem, po katerem zagotavljajo svojemu delu maksimalno publiciteto.

Pri tem ločijo:

- propagandne informacije,
- javne publikacije v strokovnih revijah,
- odprta strokovna poročila o raziskavah,
- omejena strokovna poročila o raziskavah,
- zaupna strokovna poročila,
- interne informacije in priporočila,
- strogo zaupne interne informacije in poročila.

S takim sistemom si zagotavljajo maksimalno publiciteto svoje dejavnosti in dvigajo svoj renome, ne da bi izdajali svoje poslovne tajnosti, na katerih sloni komercialni uspeh. Pri tem imajo zelo razumen in dobro preštudirani kriterij in vedo natančno, kaj lahko kdo neposredno izkoristi v njihovo škodo, kaj pa vzbuja le spoštovanje in zaupanje.

Za publiciranje svoje dejavnosti ne štedijo denarja. Tudi mi dobivamo že od leta 1959, odkar imamo z njimi kontakte, brezplačno katero koli od njihovih publikacij, ki so na spisku »odprtih poročil«. Vodja informacijskega servisa mi je njihovo stališče na tem področju prav na kratko pojasnil:

»Kdor noče povedati, kaj dela, prav gotovo ne bo dobil naročil in v kratkem tudi ne bo nič delal in ne bo imel več kaj povedati ali izdati.«

»Kdor svojih odjemalcev ne informira, kako dela, ne more pričakovati zaupanja odjemalcev, ker bodo pač smatrali, da dela tako (največkrat primitivno) kakor drugi. Poslovni odnosi v takem primeru ne slonijo na zaupanje, ampak na ugodni ceni. Taka vez pa je rahla in nesigurna ter se pretrga ob prvi ponudbi z ugodnejšo ceno.«

Na teh izkušnjah, ki so potrjene z uspehom, se lahko precej naučimo! Pojavilo se je sicer

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

Nerjaveča in ognjeodporna jekla

Uvod v posvetovanje je bil referat o razdelitvi in lastnostih nerjavečih in ognjeodpornih jekel in o pogojih termične obdelave in predelave ločeno za vsako skupino — feritno, avstenitno in martenzitno. Težišče posvetovanja pa je bilo, seznaniti se s potekom raziskave jekla prokron 2 sp. in izdelati program, kako reševati probleme, ki nastajajo pri izdelavi in predelavi nerjavečih in ognjeodpornih jekel.

V valjarni se je pojavljal pri valjanju jekla prokron 2 sp. precejšen izmeček, posebno pri valjanju gredic. Zato smo s pomočjo obstoječih podatkov naredili za 50 šarž prokron 2 sp. (11163—11875 in 16265—16585) nekatere statistične analize in vzporedno začeli zasledovati potek izdelave jekla prokron 2 sp. (šarže 11885—12323) od priprave vložka preko topilnice in valjarne do špedicije. Poleg podatkov o kemični analizi, sestavi vložka, poteku šarže in mehanskih lastnostih smo merili tudi temperaturo valjanja in potek ogrevanja. Le podatki o izmečku teh šarž še niso popolni.

Kontrolna karta X—R za končno kemično analizo nam pokaže nihanja posameznih elementov in s tem enakomernost sestave. Vsebnosti ogljika in kroma so v statističnih kontrolnih mejah, vsi ostali elementi (Si, Mn, Ni, Mo, S, Cu) pa niso. Opazijo se tudi precejšnja odstopanja od internih oziroma komercialnih predpisov. Vsebnost Mn je le pri 45,5 % šarž v internih mejah, vsebnost Cr pa pri 46 % šarž. Isto sliko pokaže tudi Mo. Kar 50 % vseh šarž ima manj silicija, kot je predpisano v internih predpisih, 27 % šarž pa več. Kljub pomanjkanju Ni ima 50 % vseh šarž več niklja, kot ga je določeno z internimi predpisi. Torej nam enakomernosti sestave jekla prokron 2 sp. te kontrolne karte res ne pokažejo.

Kontrolne karte X—R za kemično analizo prve probe pa kažejo veliko večjo enakomernost kemične sestave raztaljene taline. Le nekaj primerov je, da je vsebnost ogljika in kroma izven statistične kontrole. To se pravi, da je vložek pravilno in enakomerno izbran.

Vrednosti meje plastičnosti, meje trdnosti in žilavosti leže v kontrolnih mejah, vrednosti podaljška in kontrakcije pa ne. Pri žilavosti so precejšnja odstopanja med posameznimi šaržami, v splošnem pa imajo vse preiskane šarže precej enakomerne mehanske lastnosti.

Kontrolne karte za potek izdelave šarže kažejo precejšnja nihanja. Čas nihanja med oksidacijo se menja od 5 min. do 25 min. in je izven kontrolnih mej, prav tako tudi padec vsebnosti ogljika med oksidacijo; čas oksidacije in čas rafinacije pa sta v mejah. Temperatura preboda in temperatura litja sicer zelo nihata, vendar sta v kontrolnih mejah.

Za prvo skupino šarž smo izdelali tudi korelacije rangov in primerjave serij. Določili smo serijo šarž z nizkim in visokim procentom posameznega elementa in ugotavljali, ali obstajajo razlike lastnosti med obema serijama. Razlika mehanskih lastnosti med serijama z visokim in nizkim procentom silicija je z 99% verjetnostjo nepomembna. To se pravi, da Si na mehanske lastnosti preiskanih 50 šarž jekla prokron 2 sp. nima vpliva, prav tako tudi ne Mn, S in Cu. Z 98% verjetnostjo trdimo, da vpliva Cr na vrednosti raztezka (čim večji je % Cr, večji je raztezek), 99% verjetno pa je, da vpliva Ni premo sorazmerno na mejo plastičnosti in porušno trdnost, Mo v istem smislu na porušno trdnost in obratno sorazmerno na podaljšek in žilavost.

Preden navedem rezultate primerjave serij z visokim in nizkim procentom izmečka in vpliva kemične analize, poteka šarže in mehanskih lastnosti na izmeček, je treba poudariti, da so ti zaključki zanesljivi le toliko, kolikor se je mogoče zanesti na točnost vodenja količine izmečka.

Primerjavo serij šarž z visokim in nizkim procentom izmečka in vpliv mehanskih lastnosti na izmeček smo izvršili po hitri industrijski metodi analize rangov. Rezultati so pokazali, da mehanske lastnosti nimajo vpliva na količino izmečka. Na isti način smo določili tudi vpliv poteka šarže in kemične sestave na izmeček. Pomemben vpliv na izmeček imata ogljik v končni kemični analizi (višji izmeček — nižji ogljik) in mangan v prvi probi (čim višja je vsebnost mangana, višji je izmeček), 95% verjetno pa vpliva na izmeček tudi padec vsebnosti ogljika med oksidacijo. Druga serija meritev, ki vključuje podatke o valjanju, zajema le 19 šarž in zato ne moremo delati kakršnihkoli točnih zaključkov. Izračunane korelacije povedo samo, kako vpliva končna kemična analiza in potek šarže ter temperatura valjanja na mehanske lastnosti. Tudi podatki o izmečku takrat še niso bili popolni. Ko bo izdelana in izvaljana zadostna količina šarž in ko bodo ugotovljene točne količine izmečka, bi s korelacijami izračunali vpliv posameznih faktorjev na izmeček in mehanske lastnosti. Verjetno se bodo tedaj spremenile tudi sedanje enačbe odvisnosti mehanskih lastnosti od kemične analize in poteka šarže, ker rezultati, narejeni s pomočjo 19 šarž, dajo samo grobe informacije, ne pa dokončnega pravila. Takrat bo pa jeklo prokron 2 sp. še enkrat predmet posvetovanja.

Vsi, ki so sodelovali v diskusiji, so bili enotnega mnenja, da se je treba lotiti reševanja problematike nerjavečih in žarobstojnih jekel načrtno in pri najbolj bolečih točkah. Zato naj bi jekla razdelili v

skupine ne glede na strukturo, pač pa na problematiko:

1. prokron 2—prokron 5,
2. prokron 2 sp.,
3. prokron 11, prokron 11 sp., prokron 12, prokron 12 sp.,
4. prokron 10,
5. varel,
6. ravnin, prokron 19 in prokron 20.

Od vseh naštetih skupin nastopajo največje težave v jeklovleku pri prokronu 2 sp. in varelih, in v valjarni pri predelavi jekla prokron 12, prokron 12 sp. in prokron 10.

Prokron 2 sp. — elektrode za Elektrodo Zagreb. Glavna težava je interkristalna korozija in vodikova krhkost, ker začno elektrode v enem mesecu pokati. Teh dveh napak ni mogoče preprečiti na noben, nam dosegljiv način. Če hočemo ta naročila še sprejemati, je nujno potrebno dobiti vakuumsko peč za žarjenje prokron 2 sp., poleg tega pa bi se lahko uporabljala tudi v druge namene.

Varel 2 — elektrode za Elektrodo Zagreb. Študij materiala za elektrode je za jeklovlek življenjsko važen. Dosedaj smo vse šarže varela 2 izdelali v visoko frekvenčni peči — nekako po sreči in so bile elektrode po zatrtjevanju kupca celo boljše od Böhlerjevih. Ker pa mora Elektroda Zagreb oplačeno prilagoditi kemični analizi, smo začeli izdelovati varel 2 v 5 t oziroma 10 t elektrode peči, vendar je kupec celotno količino žice reklamiral. Samo domnevamo lahko, da je vzrok slabe kvalitete sprememba agregata. Zato je treba začeti obravnavati vprašanje elektrod od začetka. Grupa, ki bo za to zadolžena, mora tesno sodelovati z Elektrodo Zagreb, da se bo spoznala tudi s problemi oplačanja in načini preizkušanja zvarov.

Zaključki posvetovanja

1. Za vse preiskave pri teh jeklih se pisмено izda nova naloga in nov konto.
2. Zbrati je treba tehnološke predpise za vse grupe omenjenih jekel in skrbeti za izvajanje tehnologije. Pri tehnologiji izdelave in predelave se je treba v prvi fazi osredotočiti na prokron 12, prokron 12 sp. in prokron 10.
3. Nosilec naloge inž. Vizjak, sodelavci: inž. Rac, inž. Žunec, inž. M. Terseglav.
3. Problem elektrod. V tesnem in neposrednem sodelovanju z Elektrodo Zagreb je treba intenzivno izvesti potrebne raziskave po vnaprej izdelanem načrtu preizkušanja za primerjavo šarž. Na razpolago je 5 šarž iz obločne peči in 5 iz visoko frekvenčne — vsekakor primeren asortiment žice za medsebojno primerjavo. Ekipa: inž. Rodič, inž. M. Terseglav, tov. Godec mora v najkrajšem času obiskati Elektrodo Zagreb in izdelati program skupnih raziskav.
4. Nosilec naloge inž. M. Terseglav, sodelavci: inž. J. Rodič, tov. Godec.
4. Izdelava poskusnih šarž varela 1 in varela 4. Težava, ki bi pri tej nalogi nastopila, je predelava 18 kg caglov \varnothing 42, ki jih pri nas ni mogoče valjati. Zato je treba omogočiti valjanje na \varnothing 8 mm v Borovljah. Nosilec naloge inž. Vizjak, sodelavci: inž. M. Terseglav, tov. Godec.
5. Ugotavljanje lastnosti. Preizkušanje lastnosti jekla prokron 2 in prokron 2 sp.

tudi pri nas že nekaj posluha za publiciranje in aktivno sodelovanje na posvetovanjih. Treba bo iti še precej daleč naprej, tako da bo tudi v svetu ime Železarna Ravne nekaj pomenilo.

Otrsteti se moramo nepotrebnega kompleksa manjvrednosti. Tudi v svetu se nam že sedaj ni treba našega strokovnega dela sramovati in lahko na svojem področju strokovno enakovredno nastopamo, če bi le ne imeli slabe vesti zaradi našega nerada, ki nam vsepovsod kviri ugled.

P. S. V zvezi z obiskom pri BISRA bo objavljeno še posebno poročilo o elektro žilidrnem postopku in o operacijskem raziskovanju.

Zasledovati in primerjati je treba predvsem žilavost in nečistoče.

Nosilec naloge: inž. M. Terseglav, sodelavec inž. A. Rodič.

Zasledovanje plastičnih lastnosti s plastometrom in zasledovanje oligoelementov in njihovega vpliva na plastičnost.

Nosilec naloge: inž. Borštner.

Uvajanje rednih korozijskih preizkusov.

Nosilec naloge: inž. A. Rodič, sodelavci tov. A. Šegel.

Inž. Monika Terseglav

Posvetovanje v Portorožu

Od 5. do 7. junija je bil v Portorožu II. kolokvij o oligoelementih v organizaciji Metalurškega inštituta iz Ljubljane.

Oligoelementi so elementi, ki jih srečujemo v jeklih, ne da bi jih posebno dodajali. To so škodljivci, ki se jim skušamo na vse načine izogniti oziroma preprečiti njihov kvarni vpliv na različne lastnosti jekla. K temu elementom prištevamo arzen, antimon, kositer, baker in druge. Ti elementi onesnažijo jeklo in delajo težave pri plastični predelavi jekla. Vrsta napak, ki jih srečujemo na ingotih, gredicah in odlitkih pri vsakdanjem delu, nastaja posredno ali neposredno tudi zaradi prevelike količine teh elementov.

To posvetovanje je pokazalo, da se posvodi v svetu zelo veliko ukvarjajo s preučevanjem vpliva oligoelementov na kakovostne lastnosti jekla. Na posvetovanju je bilo 18 predavanj strokovnjakov iz Francije, Zahodne in Vzhodne Nemčije, Češkoslovaške, Madžarske, Poljske in Jugoslavije. Videli smo, da se poleg raznih inštitutov s to problematiko veliko ukvarjajo tudi v podjetjih, kjer raziskujejo vplive najrazličnejših elementov na kakovost jekla.

Za nas z Raven so bila posebno zanimiva naslednja predavanja:

M. Gabrovšek, A. Jezeršek, Vpliv antimona in ogljika na fizikalne lastnosti jekla pri plastičnih in dinamičnih obremenitvah.

Pri tej raziskavi so Jeseničani preiskali vpliv antimona na trdnost, žilavost in strižno napetost pri jeklih z 0,02 % C, 0,10 % C, 0,30 % C in 0,65 % C.

Raziskava je pokazala medsebojni vpliv ogljika in antimona na fizikalne lastnosti jekla. Največji vpliv antimona je bil pri nizkoogljivičnih jeklih.

Minimalni vpliv antimona je v jeklu v normaliziranem stanju, medtem ko v mehkožarjenem in staranem stanju že majhne koncentracije antimona bistveno vplivajo na žilavost jekla.

Na osnovi metalografskih in fraktografskih preiskav sklepajo, da antimon znižuje topnost ogljika v feritu ter pospešuje izločanje terciarnega cementita po kristalnih mejah, kar bistveno poslabša fizikalne lastnosti jekla.

W. Knorr, Vpliv antimona in arzena na popuščno krhkost pri NiCrMo jeklu.

Raziskava je pokazala, da povzročata arzen in antimon že v majhnih količinah popuščno krhkost. Vpliv antimona na popuščno krhkost je po doseženih rezultatih preiskave 3 do 3,5-krat večji od vpliva arzena.

Največja krhkost nastopi pri popuščanju med 450 in 500° C. Za velike kovaške blo-

ke je nujno, da vsebujejo čim manjše količine antimona oziroma arzena in da se izogibamo dolgotrajnega popuščanja odkovkov med 400—550° C, kolikor se hočemo izogniti popuščni krhkosti.

V primerih, ko ni mogoče jamčiti za nizke vsebnosti arzena in antimona, moramo poskrbeti za hitro ohlajanje jekla po popuščanju.

O. Nečas, K. Mazanec, Vpliv dodatka elementov redkih zemelj na lastnosti konstrukcijskih jekel.

Dodatki redkih zemelj (cera, lantana, neodima itd.) lahko občutno spremenijo lastnosti konstrukcijskih jekel, posebno nagnjenje k nastajanju kosmičev.

Vpliv takšnega dodatka so določali pri različnih CrNiMo jeklih.

Ugoden učinek dodatka je tesno povezan s tehniko legiranja teh elementov in s tehnologijo proizvodnje.

KULTURNA KRONIKA

DVE RAZSTAVI

Na posebni osnovni šoli je bila ob zaključku šolskega leta prirejena že tradicionalna razstava. Od lanske se razlikuje po



Na glasbeni šoli rastejo bodoči umetniki

tem, da je izdelkom otrok dodan še del, iz katerega spoznamo učne metode na tej šoli. Človek začuden vidi, koliko prizadevanja je v brezimnem delu učiteljev, koliko poprejšnjega študija in sedanjega potrpljenja ter domiselnosti je v vseh teh oprijemljivih učilih — od črk in števil do pojmov — privlačno podanih na ploščicah. Kako težavna je pot do osnovnega znanja, brez katerega pa je človek kot nem in slep v našem času.

Tem večje spoštovanje vzbujajo zato izdelki, od oblek do slik, intarzij in uporabnih predmetov. Ker je bila letos pogrnjena tudi miza, na njej pa vkuhan sadje in druge dobrote, je bil vtis prijetne domačnosti popoln.

Najprimernejši dodatki so bili v količini 2,5—3,0 kg na tono jekla, in sicer kot FeCe ali kot »mischmetal«.

Pri teh izsledkih domnevajo, da se zaradi nastanka hidridov redkih zemelj zmanjša ali pa omeji nagnjenje jekel k nastajanju kosmičavosti. Po dodatku teh elementov so opazili tudi zmanjšanje izcejanja, zmanjšanje vsebnosti žvepla in spremembe oblike mikro vključkov.

Posvetovanje je pokazalo, da se tudi pri nas mnogo ukvarjajo s tovrstnimi raziskavami. Metalurški inštitut iz Ljubljane in železarna Jesenice tesno sodelujeta na tem področju.

Predavanja so bila zelo zanimiva in zaželena bi bilo še več takih posvetovanj, saj se na njih obravnavajo problemi, s katerimi se srečujemo pri vsakdanjem delu.

Milan Pavič

Vsem pedagogom šole je treba zato stisniti roko v priznanje.

Kolikor je naša moderna Forma viva plod nekdanje dobre letine v železarni in dobre volje posameznikov, pa je razstava modernih slik, lepljenk in skulptur na ravenski osnovni šoli nekaj sto mladih glav in rok, neobremenjenih z zavitimi in uvoženimi »izmi« ali s tradicijo stare, starejšim tako drage realistične umetnosti.

Čudovito pisan je otroški svet, tako pester, igriv in nepreklicen v svojih kompozicijah, da človek strmi in se nehote navduši nad njim. Marsikaj smo sicer videli že na osrednji razstavi pred mesecem dni v študijski knjižnici, toda z zlepljenjem manjših, po motivih sorodnih slik v večje celote je razstava dobila nekaj osrednjih točk, ki »nosijo« vse skupaj, pa tudi razporeditev posameznih tehnik je bolj smiselna in posrečena, kot je bila v študijski knjižnici.

Smotrni in lični so izdelki, narejeni pri tehničnem pouku, od dekorativnih kovinskih svečnikov do majhnih reliefov.

Prijetno je zaključiti zapis z ugotovitvijo: nekaj rodov naj še gre skozi to šolo, pa bodo izginili likovno bedni zmazki oglasov in plakatov z naših plotov, moderna umetnost na Ravnah pa ne bo več snobizem, temveč odraz, kako mladi vidijo življenje in svet.

J. V.

KONCERT MLADIH

Minilo je leto in spet smo se srečali v našem kulturnem hramu z namenom, da pokažemo, kako daleč smo že prišli na poti, ki nima meja ne kilometrskih kamnov niti razpotij. Ne da se izmeriti, le čutimo jo lahko in se ji predamo brez razmišljanja, ker vodi le v nas same, v naše želje in bojzani, v naše veselje in žalost. Ob tej naši poti ste se srečali z davno zastrtimi željami, s prijetnimi urami mladih dni, strah pred bodočnostjo pa se je vsaj za uro in pol umaknil pred melodijami iz instrumentov v rokah mladih.

Od preproste narodne pesmice preko malih umetnin pa do mogočne in obenem

boleče molitve sužnjev v Verdijevem Nebukadnezarju je šla pot našega koncerta mladih. Poslušali ste utrip naših mladih src, ki že znajo čutiti umetnino, pa čeprav v malem. Smo pač v letih, ko je vse naše. Vsa muzika narave je namenjena le nam, pa naj bo to šumenje gozdov ali piš pomladnega vetra nad livadami. Ves svet nam je sama melodija, vse je pesem, ki se je ne da prijeti niti videti. To je val navdušenja nad mladostjo, pesem iz naših ust pa je domovina.

Mnogo prostih ur smo žrtvovali. Ni nam žal. Poslušalcem smo posredovali melodije naših mladih src, ki so jih napisali največji umetniki stoletij, družbi pa vsaj moralno vrnili sredstva, ki so šla za to, da vzljubimo in spoznamo eno najlepših umetnosti, z njo pa domovino.

Kako vsemogočna je glasba! Že sama beseda muzika nam pomeni pesem, ki se je ne da izpeti, le globoko v duši lahko čutimo radost ob poskočnici, rosne so oči ob otožni melodiji, narodna pesem pa poje o nas samih, o naših doživetjih, mladosti in hotenjeh. Tu človek čuti utrip svojega srca, ko mu naval čustev stiska grlo in ne ve, če je človek ali bitje brez telesa.

Poslušamo kukavico in njen, čeprav reven ku-ku vzbuja ob žvrgolenju drugih ptičev bol in radost obenem. Samo dva tona sta, pa smo veseli, ko ju slišimo, saj nam pomenita pomlad in poživitev v muziki narave. Pesem nam je ropotanje tovarniških kladiv ob tihih večerih, udar železa ob železo je ton, ta pa je sestavni del muzike. Že sam čriček obogati pesem narave s svojim čri-čri, neumorno brez konca in kraja poje kot ptica, ker mu je to dala narava sama.

Pokazali smo, da se »tam gori na glasbeni šoli« ne učimo samo igranja not in pavz. Učimo se predvsem poslušati, ceniti in ustvarjati glasbo. Ne da se sekati na kose in prodajati, ker ni trgovina blaga, ker nima cene.

Plemenitosti in lepote se pa ne da plačati, lahko sta le nepozabni, iz roda v rod ostaneta v spominu. Vsak korak, ki smo ga namerili v glasbeno šolo, je pomenil del novega doživetja. Med nami ni prestopnikov. Ne more biti slab človek tisti, ki mu zastane korak ob šumenju gozdov in veseljem žvrgolenju ptic. Ni slab človek tisti, ki zadržuje dih ob melodiji, ki plava do neskončnosti in nosi radost ali vsaj trenutno odrešenje vsakomur, ki jo sprejme za svojo in jo neguje kot novorojenčka. Muzika se rodi nešteto krat — v vsakem človeku z drugačnim navdihom.

Nismo vrhunski umetniki, vendar si muziko razlagamo po svoje in tako smo vam tudi posredovali. Ni lahko razumeti svetovnih mojstrov te umetnosti, še težje pa je interpretirati njihova dela, ki so bila ustvarjena v lakoti in bedi, v prostosti ali suženjstvu.

Želeli smo, da bi se vživeli v naša leta in nas ne gledali z očmi strogih kritikov, ker nas je stalo mnogo truda, da smo vam, kolikor je bilo v naših močeh, čim bolj verno pokazali, česa smo se naučili. Upamo, da ste naše delo razumeli in pravilno ocenili, domov pa odšli z mislijo, da ste v naši sredini preživeli lep večer.

Dragi poslušalci, hvala za presenetljiv obisk, kakršnega na Ravnah nismo vajeni.

Učiteljem na naši šoli in mladim izvajalcem na tem mestu iskrena hvala! Samo to, ker se plemenitosti in lepote ne da plačati.

Ivan Gradišek

III. FESTIVAL KOROŠKEGA KINO KLUBA

11. junija je bil na Prevaljah III. festival Koroškega kino kluba, na katerem so prikazali 15 filmov, ki jih je žirija ocenila takole:

najboljši film nasploh: »Getaldus« avtorjev Bromana in Pisnika. Med igranimi filmi je bil najboljši »Pošteni ljudje« Bromana in Pisnika, najboljši dokumentarec »Živela industrija«, najboljši strokovno poučni film pa »Sejem želja« Rudija Čretnika.

Več o festivalu bomo priobčili v 3. št. Koroškega fužinarja.

K

OBVESTILO

Časopisno podjetje »Soča« iz Nove Gorice priporoča naslednje svoje knjige:

»Gradnikova brigada«	54,00 N din
»Uporni svet pod Snežnikom«	24,00 N din
»Revolucija in umetnost«	
(Šubic, Jakac)	59,00 N din
»III. prekomorska«	v izdaji
»Pohod XIV. divizije«	v izdaji
»Prešernova brigada«	v izdaji
»II. grupa odredov«	v izdaji

Naročniki lahko plačujejo knjige tudi v obrokih.

Časopisno podjetje Soča
Nova Gorica

RIBIČI SO TEKMOVALI

Na meddružinskem tekmovanju športnih ribičev 18. junija 1967 na trbonjskem jezeru je sodelovalo šest ribičskih družin, in sicer:

Celje, Maribor, Šoštanj, Velenje, Vuženica in Dravograd.

Skupaj je tekmovalo 64 tekmovalcev, od tega 10 mladincev.

Najuspešnejši tekmovalec v članski konkurenci je bil Justin Vomošek, naš državni prvak v športnem ribolovu, ki je poleg pokala za prvo mesto prejel še prehodni pokal, katerega je RD Dravograd letos prvič podelila. Drugi je bil Ravenčan, lanskoletni zmagovalec Ludvik Kajnik.

Rezultati tekmovanja:

ČLANI: 1. Justin Vomošek, RD Celje, 217 točk; 2. Ludvik Kajnik, RD Dravograd, 200; 3. Milan Zabav, RD Celje, 138; 4. Ivan Akrap, RD Dravograd, 132; 5. Evgen Korinšek, RD Dravograd, 97 točk.

MLADINCI: 1. Marjan Ošlovnik, RD Dravograd, 48 točk; 2. Milan Jež, RD Dravograd, 38; 3. Peter Pojnik, RD Dravograd, 34 točk itd.

Ekipno je največ točk zbrala RD Celje pred Dravogradom in Velenjem. Organizacija tekmovanja je bila odlična, vreme lepo, tako da si je tekmovanje ogledalo veliko ljubiteljev in radovednežev.

V nepozabnem spominu bo ostal tudi ribiški piknik ob jezeru, ki je prav tako uspel in se srečno končal v večernih urah. Kolikor lahko verjamemo komentarijem, so bili zadovoljni tekmovalci, obiskovalci in organizatorji, katerim gre tudi priznanje.

Maks Klemenčič

Za dobro voljo

Iskrenost

Ko je Ford objavil, da išče mladega uradnika za urejanje svojih privatnih zadev, se je oglasilo petsto mladeničev. Ford si jih je ogledoval, spraševal to in ono, toda dolgo časa mu ni bil nobeden po volji. Nazadnje naleti na mladeniča, ki se mu je zdel inteligenten in razsoden, in ga vpraša:

»Fant, povej mi, ali rad delaš?«

»Ne,« je kratko in mirno odgovoril mladenič.

»All right! Sprejet si. Ti si prvi izmed prijavljenih kandidatov, ki je iskren.«

Nesporazum

— Ali Gustl še zahaja v gostilno?

— O ja, gre, čeprav le sem pa tja.

— Ježeš, kako pa potem ven pride, če gre že notri sem pa tja?



Kvintet

DRUŽITI PRIJETNO Z LEPIM

Veliko govorimo in pišemo zadnje čase pri nas o gostinstvu in o tem, kako naj prispeva svoj delež v mednarodnem letu turizma. Pri tem mislimo v glavnem na zaslužene dinarje in devize, na dobre jedi



Moderno in okusno

in pijače ter na kvalitetno strežbo. Tudi za higieno skrbimo, bolj ob strani pa kaj radi puščamo urejenost prostorov oziroma tisto vzdušje, ki človeka pozdravi, ko stopi v neki lokal, in ki nemalo pripomore (ob vsem že naštetem, seveda!), kako se gost v uri oddiha počuti in ali potem sklene, da bo sem še kdaj prišel ali ne. Prav o tem pa bo spregovoril ta zapis v besedi in sliki.

Vnaprej naj povemo, da ni naš namen delati reklamo za tega ali onega, ali sploh hvaliti ene in grajati druge. Nismo kvalificirani za to. Ne more pa si človek kaj, da si ne bi rad spočil pri dobri jedi ali kapljici še oči na lepi sliki ali okusno okrašeni steni in spet si ne more kaj, da v kakšnem sicer novem in snažnem lokalu ne bi vzdihnil:

»Kaj bi le stalo lastnika, če bi snel to packarijo, montiral vtičnice kam, kjer ne bi bodle v oči, in vprašal slikarja ali arhitekta, katere barve se skladajo in katere ne.«

Ker te stvari seveda niso zastoj (kakor nobena lepota ne), smo vprašali strokovnjake, za koliko se podraži ureditev notranjosti nekega lokala, če si lastnik npr. omisli na steni »kraspanko«, kakršne imajo Kranjčeve gostišče na Poljani, Brančurnik v svoji posebni sobi in Lečnikov bife. Odgovor je bil presenetljiv — nič dražje ne pride takšna stvar, če človeku ni žal naročiti načrta pri strokovnjaku, ker lahko tak načrt precej prihrani pri materialu in delu, saj bo strokovnjak izbral najbolj smiselno in ekonomično pot ter bo okras že sestavni del opreme oziroma obratno — oprema bo obenem funkcionalna in lepa.

Seveda nikakor nočemo reči, da so npr. Brančurnikove »kraspanke« poslednji krik

mode ali sploh edine lepe — ne! Vsaka hiša — posebno stara — ima svojo posebnost, vsaka stoji na drugem kraju, prav tako se seveda razlikujejo tudi njihova notranjost, ožji namen lokala pa želje in okus lastnika. Temu so pri sreču gozd, gore in lov, onemu domačnost kmečke hiše, tretji je sodoben. Vsakdo ve, kaj bi rad, jasno je, da vsekakor tudi želi, da bi bil njegov lokal privlačen, malokdo pa ve, kako to doseči.

Kako naj laik presodi, ali se plastične snovi in žive barve ujemajo s kmečkimi



Topla domačnost

mizami, stoli in opažem, kako gre aluminij k železu, oba pa k lesu ali slami? Ali je bolje imeti polno steno raznih slik in lovskih trofejev ali eno samo — ali celo nobe-



Senca in zelenje

ne? In naposled, kdo se še znajde v poplavi kiča, ki ga proizvajamo in uvažamo na veliko?

Ni gostinca pri nas, ki ne bi moderniziral in lepšal svojega lokala. Zelja po uganjanju je torej tu. Zakaj torej ne bi premagali nezaupanja do poznavalcev skladnosti in lepote ter vabili in zadovoljevali goste tudi na ta način?

Z dobrim glasom lokala se ne dviga samo ugled lastnika, temveč tudi kraja in dežele.

M.

— No, Janezek, kako pišemo Dan republike in Novo leto?

— Ne vem.

— No, spomni se, kako piše na kalendarju.

— Z rdečo, tovarišica!



Gostišče v alpskem stilu se lepo ujema z okoljem

ŠPORTNA VEST



Wolfsberški župan čestita naši tekmovalki za osvojeno prvo mesto

PLAVALNI KLUB PRED LETNO SEZONO

Po uspešni zimski sezoni čakajo mlade plavalce plavalnega kluba težke preizkušnje v letni. V družbi najboljših slovenskih klubov je potrebno pokazati, za koliko je tekmovalno plavanje napredovalo na Ravnah. Problemov pred začetkom sezone je veliko, tako da vodstvo kluba za posamezna srečanja še ne ve, ali bo ekipa kompletna. Tu ne gre za formalno sestavljeno ekipo, ampak da bi startali tekmovalci, ki imajo v letošnji sezoni najboljše rezultate. Težko je držati v času počitnic in dopustov ekipo kompletno, saj je za izvedbo olimpijskega plavalnega programa potrebno kar 25 tekmovalcev, tekmovanja pa bodo skoraj vsako nedeljo od julija do polovice septembra.

25. junija so se plavalci kluba odzvali vabilu plavalcev sosednjega Wolfsberga v Avstriji za prijateljsko srečanje v plavanju in vaterpolu.

Po zelo vljudnem in hitrem pregledu na obmejnem prehodu Holmec tako naših kot avstrijskih carinikov smo nadaljevali pot mimo Pliberka in Velikovca do Wolfsberga. Takoj po prihodu avtobusa nekaj čez 9. uro so nas na kopališču pričakali župan kraja g. Johann Max in športni delavci Wolfsberga. Prvi vtis je bil, da vse mesto živi z bazenom, da brez prekrasnega objekta ne bi mogli več biti. V samem kopališču so 4 bazeni, olimpijski bazen, bazen ob 10 m stolpu, ki je globok 4,5 m, bazen za otroke in bazen za neplavalce, ki je globok 1 m. Vsi ti bazeni, razen bazena ob stolpu, so dolgi 50 m. Tekmovanje se je pričelo ob 10. uri. Po pozdravnih govorih je bila prva disciplina 50 m prsno, in glej, kaj se zgodi: plavalec Fužinarja zelo hitro odplavata proti cilju — namesto prsno plavata kravlj. Tu domačini slavijo trojno zmago. Da ne bi prišlo do ponovnih zmot, je poskrbela tajnica kluba, ki je napove-

dovala v slovenščini, nalogo pa je opravila zelo dobro.

Plavalni dvoboj se ni točkoval, zato ne moremo govoriti o zmagovalcu. Lahko pa rečemo, da so bili uspešni plavalci Fužinarja, saj so skoraj v vseh disciplinah zasledili prva mesta.

Najuspešnejši so bili Dušan in Bojan Erženičnik, Vlado in Jože Zavec, Anka Bajc, Marina Kos, sestre Vocovnikovi itd. Nastopili so predvsem pionirji, zato so člani in mladinci plavali discipline izven konkurence, in sicer tiste, v katerih so hoteli doseči čimboljše čase. Tako je Brane Breznikar plaval delfin skupaj s kravlisti in je bil na 50 m z njimi enak, v zadnjih metrih ga je prehitel Martin Dolinšek, ki je tudi zmagal na 100 m kravlj.

Takoj po plavanju je bila vaterpolo tekma. Vaterpolisti Fužinarja so bili predvsem mlajši plavalci, ki jih je v napadu vodil Drago Polanc. Fužinarji so bili brez rezervnih igralcev, tako da so morali igrati vso tekmo isti. Rezultat je na prvi pogled porazen, saj je Fužinar izgubil z 9:3. Za nepoznavalca razvoja tega športa na Ravnah je to veliko. Če pa vemo, da se pri nas že dve leti sploh ne igra vaterpolo, je pa uspeh. V tem srečanju je bila važna športna, prijateljska igra. Zmaga naj iznajdljivejši, boljši in tako je tudi bilo. Z izpopolnjeno postavo Fužinarja bi bil lahko rezultat za goste ugodnejši.

Namen tega tekmovanja je bil dosežen. Prijetno je bilo povezano s koristnim. Plavalci so startali v odprtem 50 m bazenu, ki je tudi ogrevan, in dosegli zadovoljive rezultate za začetek sezone. Po kosilu je bilo še kopanje do 16.30 in nato odhod po malo spremenjeni, krajši poti domov.

Če skušaš na hitro zbrati vtise, skoraj ne moreš verjeti, da je bilo okoli 5.000 kopalcev na kopališču, da v klubu trenira okoli 300 pionirjev in pionirk, da je celoten objekt stal čez milijardo starih dinarjev, da v restavraciji, ki je na pol samo-

postrežna, dela zelo malo ljudi, da so pa vsi zelo hitro postreženi. Zanima te, kakšna količina sladoleda je bila prodana, prav tako piva, saj je bila temperatura 33° C. Gneče na kopališču skoraj da ni bilo. Opažiš izredno čistočo, odpadki se ne mečejo po tleh, saj to s prekrasnimi nasadi vrtnic ne bi šlo skupaj. V teh mislih si želiš podoben objekt na Ravnah. Govor je že bil o gradnji novega kopališča, ali žal za to verjetno ni denarja. Potreba po večjem — sodobnem odprtem bazenu bo na Ravnah vedno večja in zato bi bilo prav že zdaj računati z možnostjo gradnje bazena.

V Radence odidejo plavalci 2. julija na propagandno tekmovanje, ki pa naj bi imelo tudi turistični učinek. Organizator tega tekmovanja povrne potne stroške. Startali pa bodo predvsem plavalci 1. ekipe, tako da bodo imeli dve trening tekmi pred pričetkom tekmovanja za moštveni pokal plavalne zveze Slovenije. Že 6. julija gredo plavalci v goste v Celje, kjer se bodo pomerili z Neptunom. 13. istega meseca je pa doma dvoboj s Koprom. Teden dni pozneje, 20. julija, plavalci Fužinarja gredo v Koper, 24. pa se doma pomerijo s plavalci Neptuna.

Eno izmed zelo važnih tekmovalj je moštveno prvenstvo SRS za mlajše pionirje, ki bo 28. julija v Celju. Mladi plavalci Fužinarja so zimski republiški prvaki in ta naslov bodo skušali obraniti. 11. in 12. avgusta je v Ljubljani republiško prvenstvo za starejše pionirje. Mladinskega prvenstva, ki bo 17. in 19. avgusta v Krškem, se plavalci Fužinarja ne bodo udeležili s popolno ekipo, ampak samo z najboljšimi posamezniki, zato tudi pri ekipni uvrstitvi ni možno računati na večji uspeh. Eno izmed najvažnejših tekmovalj za domači klub je moštveno člansko prvenstvo SRS v plavanju, ki bo od 29. do 30. avgusta v Kopru. Plavalci Fužinarja morajo zbrati 11.600 točk, če želijo prihodnje leto nastopati v prvem republiškem razredu. V lanskem letu je bila meja 10.500 točk. Kot vidimo, je postavljena ostrejša norma, katero bodo ob normalnih pogojih naši plavalci lahko presegli. Do zaključka sezone sta ostali še dve tekmovalji: 2. septembra prvenstvo za mlajše pionirje v Krškem in člansko prvenstvo v Kopru — obe za posameznike.

Tekmovalj je dosti, kar preveč za novice in začetnike v plavanju. Želimo plavalcem Fužinarja, da bodo lahko nastopili na vseh predvidenih tekmovaljih in dosegli čimboljše rezultate.

T. P.

Osvojitve

General Eisenhower pripoveduje ženi francoskega diplomata, da porabijo Francozinje za lepota toliko denarja, kolikor znaša francoski proračun za oborožitev.

»To drži,« meni Parižanka, »zato pa napravijo naše ženske dvakrat toliko osvojitve kot naša vojska!«

Definicija

Eisenhower je v ožjem krogu takole opredelil vojno:

»Vojna je razdobje, ko se med seboj pobijajo ljudje, ki se sploh ne poznajo, in sicer na povelje tistih, ki se med seboj dobro poznajo, pa se vendar ne pobijajo.«

FRANC NAVOTNIK

Dragi Franci, pred 14. dnevi si še poln zanosa dejal svojim sodelavcem, da si popolnoma zdrav in poln življenja, vendar si moral kljub temu v bolnišnico. Po vrnitvi z zdravljenja smo te obiskali v domači hiši in upali, da se boš še vedno vrnil med nas zdrav in vesel. Nismo verjeli, da te bo kruta in zahrbtna bolezen odtrgala od našega skupnega dela. Ko smo izvedeli za žalostno vest, smo jo šepetaje prenašali



med seboj, ker smo se bali lastnega glasu in resnice. Zaman je bilo naše upanje. Delo, ki si ga ljubil vse svoje življenje, je bilo slabotnejše od tvoje bolezn, ki te je za vedno odtrgala od nas.

V naš kolektiv si prišel kot reven in skromen fant že pred leti in si po svoji moči in sposobnosti prispeval s svojim delom k čim lepšemu jutrišnjemu dnevju. Iz skromnega fanta si postal resen in pošten delavec tega kolektiva ter pred 4 leti vzoren in ljubezni vreden mož svoje žene ter nepogrešljivi očka.

Zapustil si ljubečo mater, ki te je od rojstva do zadnje ure negovala, ljubila in vzgajala, da si postal deloven človek današnjega časa. Zapustil si ljubečo ženo in dva otroka, ki so te vedno z ljubeznijo spremljali na delo in z upanjem, da se boš po vsakodnevem delu v kolektivu vrnil zopet med njih zdrav in vesel.

Doživel si povojno rast koroških fužin, v katere si vložil svoj trud, da bi bile ponos našega kraja in socialistične domovine.

Delo te je izoblikovalo in nisi se ustrašil težav in naporov. Bil si vesten in pošten delavec ter dajal vzgled svojim sodelavcem.

Dragi Franci! Sklonjenih glav stoje pred tvojim preranim grobom mati, žena z otroki, drugi sorodniki ter sodelavci in občani Raven, ki so te spremili na tvoji zadnji poti, da bi se ti zahvalili za tvoje delo.

Franci — lahka ti naj bo slovenska koroška zemlja!

F. K.

OBRATNE NEZGODE V JUNIJU 1967

Bogomir Založnik, livarna — pri spenjanju livarskega okvira za verigo si je poškodoval sredinec na levi roki.

Anton Repnik, topilnica — pri zategovanju elektrode si je poškodoval prstanec na desni roki.

Maks Glažar, valjarna — veriga žerjava mu je zmečkala tretji prst na desni roki.

Anton Veber, valjarna — gredica ga je spodbila, pri čemer si je poškodoval zapestje desne roke.

Vinko Tomažič, jeklovlek — pri padcu se je urezal.

Marjeta Sonjak, špedicija — strgarski nož ji je padel na golen desne noge.

Franc Krivograd, valjarna — žareč valjanec ga je oplazil po hrbtu.

Ivan Osovnikar, vzmetarna — pri navijanju spirali si je poškodoval tretji prst na levi roki.

Ivanka Golob, metal. labor. — izvinila si je desno nogo v gležnju.

Adolf Žvikart, čistilnica — ulitek mu je padel na tretji prst desne roke.

Ivan Mezner, kem. labor. — na stiskalnici si je poškodoval četrti prst na levi roki.

JUNIJA SO NASTOPILO DELOVNO RAZMERJE

Franc Štehnar — NK, Franc Rizmal — NK, Roman Pesjak — NK, Ibrahim Odošič — NK (sprejeti za nedoločen čas) Andrej Pandel — KV, Mirko Pisar — NK (vrnila sta se iz JLA) Franc Hrastnik — SS (vrnil se je iz šole).

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Ivan Golob — PK, Jože Klar — KV, Stanislav Poberžnik — NK, Ernest Pavše — KV, Marko Humek — PK, Franc Navotnik — KV, Anton Gros — NK, Štefan Čebul — NK, Stojadin Kostič — NK, Anton Rožič — NK, Vida Hober — NK.

AMD Ravne obvešča

REGISTRACIJA MOPEDOV

Na odseku za notranje zadeve obč. skupščine Ravne smo izvedeli, da predvidevajo začetek registracije mopedov v drugi polovici julija, končana pa bo morala biti do 31. decembra 1967. Ker je v naši občini okoli 600 mopedov, od tega lepo število v naši železarni, objavljamo, kar je v zvezi s tem treba vedeti.

Pred registracijo je treba odpraviti vse tehnične pomanjkljivosti na starejših tipih, in sicer:

— Zadnja luč mora biti zamenjana z lučjo, ki bo osvetljevala registrsko tablico (cena luči v trgovini bo menda 31 N din).

— Izpušna cev mora biti urejena po normah sedanega tipa Tomosovih mopedov, da hrup ni večji, kot ga dopušča temeljni zakon o varnosti na cestah.

— Moped mora biti tehnično pregledan pri pooblaščenem podjetju (za naše področje servis Ljubljana transporta v Slov. Gradcu — cena ca. 8 N din — lahko pa tudi pri za to pooblaščenih podjetjih v Mariboru, Celju itn.).

Ob registraciji bo moral lastnik predložiti zahtevek za registracijo, potrdilo o tehničnem pregledu, 7 N din državne takse, potrdilo o zavarovanju ter potrdilo o lastništvu. Cena registrskih tablic bo predvidoma 7 N din, medtem ko bo višina cestnine znana do začetka registracije.

In še ena novost — po uspešno opravljenem voznikem izpitu na mopedu imajo kandidati, stari manj kot 18 let, pravico voziti vozila A kategorije do 125 ccm, ostali pa vsa vozila A kategorije, torej tudi vse motorje. V.

KDAJ IN KJE DOBIMO TABLICE L

Vozilo, na katerem se kandidat uči, mora imeti tablico L. Kdor jo hoče dobiti, mora predložiti odseku za notranje zadeve pri občinski skupščini listine s prijavo za vozniki

Naši upokojenci



Maks Knez, rojen 21. 4. 1910, v železarni od 24. 9. 1945 s presledki, kovač vzmeti v vzmetarni. Os. upok. 1. 6. 1967



Pavel Šoštarčič, roj. 28. 6. 1912, v železarni od 1. 9. 1930 s presledki, valjar v valjarni. Os. upok. 30. 6. 1967



Anton Sedar, rojen 27. 5. 1907, v železarni od 26. 1. 1955 kot tesar v gradb. rem. Os. upokojen 30. 6. 1967

izpit, nakar prejme ustrezno potrdilo, s katerim na servisu AMD Ravne dobi tablico.

Kandidati za voznike B, C in D kategorije jih dobijo za mesec dni, ostali za 14 do 20 dni.

Ce kandidati v tem času še ne opravljajo izpita, morajo tablice vrniti, ponovno pa jih dobijo, če predložijo poziv za izpit, in sicer za en dan.

V.

IZPOSOJA TURISTIČNE OPREME

Avto-moto društvo Ravne ima na zalogi nekaj turistične opreme, ki si jo interesenti-člani društva lahko izposodijo na servisu v Dobji vasi po naslednjih dnevnik cenah:

prikolica za avto	7	N din
šotor za 4 osebe	3	N din
šotor za 2 osebi	2	N din
postelja za fiat 600	0,60	N din
blazina	1	N din
tlačilka za zrak	0,20	N din
mizica	0,50	N din
stolček	0,30	N din

Nečlani doplačajo 20 %, člani društva pa imajo po sezoni še 20 % popusta na gornje cene.

Rezervacije na telefon 383, izposoja vsak delavnik od 15. do 16. ure.

AMD Ravne na Koroškem

Volt in voltmeter se imenujeta po svojem izumitelju — Voltairu.